Пролетары! ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 272 (6248) | 26 лістапада 1938 г., субота | ЦАНА 10 КАП.

СЕННЯ У НУМАРЫ:

Палёт Герояў Совецкага Саюза тт. Грызадубавай, Осіпенка і Расковай прызнан міжнародным рэкордам.

Усесаюзны рэкорд вышыні.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЕ:

У дапамогу вывучаючым Гісторыю ВКП(б).

Праф. **М. П. Баскін** — Бяссмертная Ленінская праца.

Ф. Ф. Ерэміхін — Вопыт самастойнай работы прапагандыста над кнігай.

В. Заікін — Комсамольцы-агітатары.

Пленум Менскага абкома КП(б)Б.

На пленуме Віцебскага абкома КП(б)Б.

АРТЫКУЛЫ:

Дацэнт **Н. І. Бобрык** — Радый і яго прымяненне ў мелыцыне.

Інж. **А. М. Мілоў** — Дружная работа інжынераў і стаханаўцаў.

С. Казначэеў — Не дапускаць псавання ільну.

К. Санкевіч — Майстар жывёлагадоўлі.

Закрылася ўсебеларуская нарада па ільну.

ЗА РУБЯЖОМ:

Зварот Міжнароднага камітэта руху супроць вайны і фашызма.

Гутаркі прадстаўнікоў СССР з турэцкімі дзяржаўнымі дзеячамі.

Да выбараў прэзідэнта Чэхаславакіі.

Надзвычайныя дэкрэты польскага ўрада.

Хваля пратэстаў супроць фашысцкіх зверстваў.

Англа-французскія перагаворы.

Перад падпісаннем франка-германскай дэкларацыі.

Рост забастовачнага руху ва Францыі.

На франтах у Іспаніі.

Захватніцкія дамаганні Польшчы і Венгрыі.

УЗОРНА ПАДРЫХТАВАЦЦА ДА ТОРФСЕЗОНА

Торф ва ўмовах БССР мае велізарнае народнагаспадарчае значэнне. Гэта—асноўны від апалу для нашай прамысловасці, энергетыкі, комунальнай гаспадаркі і т. д. XVII партз'езд паставіў у якасці адной з асноўных задач другой сталінскай пяцігодкі ў БССР максімальнае пашырэнне паліўнай базы прамысловасці за кошт развіцця здабычы мясцовых відаў апалу.

Партыя і ўрад аддаюць тарфяной прамысловасці велізарную ўвагу. За перыяд двух сталінскіх пяцігодак тарфяная прамысловасць БССР у корані рэканструіравана. За апошнія 10 год капіталаўкладанні ў тарфяную прамысловасць складаюць амаль 100 мільёнаў рублёў, у адным толькі 1937-38 гаспадарчым годзе яны складаюць 18 мільёнаў рублёў. Партыя выхавала ў тарфяной прамысловасці выдатныя кадры кіраўнікоў, стаханаўцаў і тэхнічнай інтэлігенцыі. Шырока вядомы імёны лепшых брыгадзіраў-стаханаўцаў тт. Зубава, Карнеенкі, Крамера, Бежэлава, Вільтоўскага, Семенюка, Гарбачовай, Медзведзевай, Лысенкавой і інш., паказаўшых высокія ўзоры прадукцыйнасці працы.

Тарфяная прамысловасць мае такім чынам найбагацейшыя магчымасці і мела і ў гэтым годзе ўсе ўмовы для поўнага выканання дзяржаўных планаў. Аднак, вынік работы гэтага года з наглядна́сцю сведчыць, што найбагацейшыя магчымасці не былі скарыстаны. Толькі дзесяць заводаў: «Большэвік», «Шлях соцыялізма», «Комунар», «Лукскае» і т. д. выканалі ў гэтым годзе свае планы. Тарфяная прамысловасць рэспублікі ў цэлым выканала план на 79,6 проц. Народная гаспадарка недаатрымала сотні тысяч тон торфу. Рад буйнейшых прадпрыемстваў рэспублікі аказаўся ў сувязі з гэтым у вельмі цяжкім становішчы з паліўным балансам. Планы не выканалі такія буйнейшыя прадпрыемствы, як Асінторф, торфзавод імя Орджанікідзе, завод імя Даумана, «Свабода», дукорскі торфзавод і т. д.

Вядома, што ворагі народа—трацкісцка-бухарынскія і нацыянал-фашысцкія бандыты многа нашкодзілі ў нашай тарфяной прамысловасці. Выконваючы заданні сваіх гаспадароў з фашысцкіх разведак, гэтыя прэзрэнныя выродкі імкнуліся падарваць паліўную базу нашай прамысловасці. Тым большая адказнасць ляжыць на ўсіх работніках тарфяной прамысловасці. Яны абавязаны былі прыняць рашучыя меры да ліквідацыі вынікаў шкодніцтва і забеспячэння ўздыму ўсёй тарфяной прамысловасці.

Чым вытлумачыць ганебны правал плана ў 1938 годзе? Галоўная прычына заключаецца ў дрэнным кіраўніцтве, у тым, што на заводах не наведзен большэвіцкі парадак, у небольшэвіцкай практыцы кіраўніцтва торфапрамысловасцю з боку трэста Белторф, Наркаммясцпрома і т. д. Да гэтага вываду аднадушна прышла рэспубліканская нарада тарфянікаў, якая некалькі дзён таму назад закончыла сваю работу.

Нарада з усёй паўнатой ускрыла, што іменна гэтыя прычыны ляжаць у аснове адставання тарфяной прамысловасці ў 1938 годзе. Астаецца фактам, што ў тарфяной прамысловасці вельмі слаба ідзе барацьба з вынікамі шкодніцтва. Больш таго, на асобных участках шкодніцтва і зараз яшчэ прадаўжаецца.

Многія кіраўнікі торфзаводаў (гутарка ідзе, зразумела, аб тых, што правалілі план) не зразумелі палітычнага значэння ўскладзеных на іх задач. Дырэктар торфзавода «Дукора» тав. Кахановер заявіў на нарадзе тарфянікаў, што за невыкананне плана ён прымае на сябе адказнасць толькі на 60 проц., астатнія 40 проц. ён адносіць за лік тормазаў, нібы не залежачых ад кіраўнікоў торфзавода. Гэта заява вельмі паказальна для цяперашняга стану кіраўніцтва тарфяной прамысловасці рэспублікі. Яна дакладна адлюстроўвае сістэму безадказнасці, якая там яшчэ квітнее.

Сапраўдныя большэвікі ўмеюць несці адказнасць за даручаную работу на ўсе 100 проц. Большэвіцкае разуменне адказнасці азначае баявую мабілізаванасць, уменне па-большэвіцку змагацца за дзяржаўны план, уменне мабілізаваць калектыў рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў на гэту справу. Па-большэвіцку адказваць за справу—гэта значыць па-сталінску клапаціцца аб паляпшэнні бытавых умоў рабочых, умець скарыстаць тэхніку да дна, праяўляць высокую рэволюцыйную пільнасць.

Тав. Кахановер, і, відаць, не толькі ён адзін, паступае наадварот. Ён правальвае план, а потым адмахваецца ад адказнасці. Гэта вельмі важнае і вялікае пытанне. І пакуль кіраўнікі тарфяной прамысловасці не зразумеюць сваёй адказнасці і не навучацца да канца адказваць за даручаныя ім партыяй і ўрадам участкі работы, не будзе і сапраўднай барацьбы за выкананне дзяржаўных планаў здабычы торфу.

Гэта ў поўнай меры адносіцца таксама і да трэста Белторф і яго кіраўніка тав. Бражынскага і галоўнага інжынера тав. Жука.

Заводы, аб'ядноўваемыя трэстам, здабываюць адну трэць усяго торфу ў рэспубліцы. Але кіраўнікі трэста не ўсвоілі большэвіцкага стылю кіраўніцтва, яны таксама баяцца адказнасці, не вырашаюць пытанняў, якія ставяць перад імі заводы. З такой нягоднай практыкай трэба раз і назаўсёды пакончыць. Трэст неабходна ўмацаваць. Ён павінен быць ператворан у баявы штаб аператыўнага кіраўніцтва заводамі. Па-новаму павінны таксама запрацаваць прафесіянальныя арганізацыі і ў першую чаргу цэнтральнае праўленне тарфянікаў (старшыня тав. Куніцкі), якое сёння яшчэ вельмі слаба разгарнула работу сярод рабочых тарфяной прамысловасці.

Нельга дапусціць паўтарэння памылак мінулага года. Адным з вузлавых пытанняў з'яўляецца правільная пастаноўка арганізаванага набору рабочай сілы. Дырэктары прадпрыемстваў павінны зразумець, што яны асабіста адказваюць за гэту важнейшую справу. На вярбоўку рабочай сілы павінны быць пастаўлены людзі, на справе даказаўшыя сваю адданасць соцыялістычнаму будаўніцтву. Неабходна спыніць неразбярыху з вызначэннем раёнаў вярбоўкі. Кожнаму заводу павінны быць цвёрда прымацаваны цягацеючыя да яго раёны. У калгасах і сельсоветах, прымацаваных для вярбоўкі рабочай сілы, торфзаводы павінны неадкладна разгарнуць вялікую палітыка-масавую і арганізацыйную работу.

Другая важнейшая задача—ліквідаваць разрыў паміж патрэбнай і наяўнай жылой плошчаю. Сродкі, адпушчаныя ўрадам на жылое будаўніцтва, павінны быць поўнасцю скарыстаны, роўна як і сродкі, адпушчаныя на іншыя віды капітальнага будаўніцтва. К пачатку сезона ўсе рабочыя павінны быць поўнасцю забяспечаны культурным жыллём.

Рашаючымі ўчасткамі з'яўляюцца таксама балотна-падрыхтоўчыя работы, рамонт механізмаў, падрыхтоўка гандлюючай сеткі.

Трэба прама сказаць, што падрыхтоўка да наступаючага торфсезона праходзіць яшчэ вельмі нездавальняюча. Аб гэтым гавораць апублікаваныя лічбы, да гэтага пераконання аднадушна прышла таксама і рэспубліканская нарада тарфянікаў.

Адсюль павінен быць зроблен толькі адзін вывад: неадкладна па-большэвіцку ўзяцца за ліквідацыю адставання падрыхтоўкі да сезона, сканцэнтраваўшы ўвагу на рашаючых участках. На кожным заводзе, у Белторфе, Наркаммясцпроме, Торфпромсаюзе павінны быць распрацаваны дакладныя і цвёрдыя графікі выканання асноўных падрыхтоўчых работ.

Залішне гаварыць аб велізарнай ролі партыйных арганізацый заводаў ва ўзорнай падрыхтоўцы і паспяховым правядзенні торфсезона. Партыйныя арганізацыі павінны навучыцца па-большэвіцку спалучаць кіраўніцтва гаспадарчай работай з шырокім разварotам партыйна-масавай, палітычнай работы. Значна больш увагі павінны аддаць партыйныя арганізацыі рабоце з тэхнічнай інтэлігенцыяй. Задача заключаецца ў тым, каб дапамагчы тэхнічнай інтэлігенцыі авалодаць большэвізмам, арганізаваць яе самастойную работу па вывучэнню гісторыі ВКП(б).

У сваім звароце ўсебеларуская нарада тарфянікаў вызначыла канкрэтную праграму барацьбы за ўзорную падрыхтоўку да торфсезона. Справа гонару ўсіх партыйных і непартыйных большэвікоў тарфяной прамысловасці поўнасцю ажыццявіць гэту праграму.

УСЕСАЮЗНЫ РЭКОРД ВЫШЫНІ

12 кастрычніка начальнік Варонежскага аэраклуба В. Л. Глебаў з бортмеханікам А. С. Бузунавым зрабіў рэкордны палёт на самалёце «САМ-5-2-біс», сканструіраваным інжынерам А. С. Маскалёвым. Тав. Глебаў дасягнуў вышыні ў 6.251,5 метра.

Прэзідыум авіяцыйна-спартыўнай камісіі Цэнтральнага аэраклуба СССР зацвердзіў гэты палёт у якасці ўсесаюзнага рэкорда вышыні па класу лёгкіх многамясцовых самалётаў першай катэгорыі.

Матэрыялы аб высотным палёце тав. Глебава накіроўваюцца ў Прэзідыум Міжнароднай Авіяцыйнай Федэрацыі (ФАІ) для засведчання рэкорда ў якасці міжнароднага.

АНГЛА-ФРАНЦУЗСКІЯ ПЕРАГАВОРЫ

24 лістапада ў Парыжы пачаліся англа-французскія перагаворы. Перагаворы прысвечаны ваеннаму супрацоўніцтву Англіі і Францыі і іх адносінам з Германіяй і Італіяй. Будзе абмяркоўвацца таксама іспанскае пытанне.

З боку Англіі ў перагаворах прымаюць удзел прыбыўшыя ў Парыж глава англійскага ўрада Чэмберлен і міністр замежных спраў Галіфакс.

***

ПАРЫЖ, 24 лістапада. (ТАСС). Прыбыўшых учора ў Парыж англійскіх міністраў чакала зусім не трыумфальная сустрэча. Не гледзячы на канцэнтрацыю ля вакзала вялікай колькасці паліцэйскіх сіл, англійскім міністрам прышлося перажыць нямала непрыемных хвілін: пры іх праездзе па парыжскіх вуліцах з боку сабраўшайся публікі раздаваліся воклічы рэзкага асуджэння мюнхенскай капітуляцыі і свісткі. Паліцыяй у сувязі з гэтым было арыштавана 16 чалавек—амаль выключна рабочых.

***

ПАРЫЖ, 24 лістапада. (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе: «Галоўным прадметам абмеркавання пры сустрэчы французскіх і англійскіх міністраў сёння раніцай была франка-германская дэкларацыя. Бонэ паведаміў аб перагаворах, якія вяліся для выпрацоўкі праекта гэтай дэкларацыі, гаворачай аб узаемным прызнанні граніц і сумесных нарадах па спрэчных пытаннях. Чэмберлен ад імя англійскага ўрада выразіў жывое задавальненне завяршэннем перагавораў, якія прадстаўляюць сабой важны этап на шляху франка-германскага зблізкэння. Гутарка закранула затым пытанне аб франка-англійскім супрацоўніцтве ў ваеннай галіне.

ПЕРАД ПАДПІСАННЕМ ФРАНКА-ГЕРМАНСКАЙ ДЭКЛАРАЦЫІ

ПАРЫЖ, 24 лістапада. (ТАСС). Прадстаячае падпісанне франка-германскай дэкларацыі выклікае вельмі стрыманыя адносіны пераважнай большасці французскіх газет. Указваюць, што пагадненне з Германіяй наогул не мае ніякай цаны. Не перашкодзілі-ж «прыяцельскія» аўстра-германскія дагаворы захвату Аўстрыі Гітлерам. Не перашкодзілі таксама і дагаворы Германіі з Чэхаславакіяй расчляненню апошняй, не гледзячы на клятвенныя запэўненні Гітлера аб адсутнасці ў яго агрэсіўных намераў. Падпісаннем дэкларацыі гітлераўскі ўрад імкнецца маральна і матэрыяльна разбзброіць Францыю, стрымаць тэмпы французскіх узбраенняў, замарудзіць рэарганізацыю французскай авіяцыі і т. д.

Аднача́сова падкрэсліваюць, што дэкларацыя патрабавалася Гітлеру іменна зараз для таго, каб стварыць у вачах насельніцтва самой Германіі бачнасць знешнепалітычнага поспеху ў момант, калі яўрэйскія пагромы выклікаюць мацнейшае абурэнне грамадскай думкі ва ўсёй Еўропе і ў Амерыцы. Гітлер мяркуе таксама гэтай дэкларацыяй адштурхнуць Англію і ЗША ад Францыі і ізаляваць тым самым Францыю.

Габрыэль Перы ў «Юманітэ» піша: «Праз некалькі дзён Рыбентроп прыедзе ў Парыж. Мюнхенская машына дзейнічае поўным ходам. Упісваецца новая старонка ў кнігу дзяржаўнай здрады. Нам прапануюць не саюз з германскім народам, які зараз падвяргаецца такім жорсткім праследаваннем, а нешта зусім адваротнае. Нам прапануюць ўзносіць катаў германскага народа ў момант, калі ўсеагульны гнеў узнімаецца супроць іх. У гэтым—найбольш агідная рыса дакумента, які імянуецца франка-германскай дэкларацыяй».

АД'ЕЗД СОВЕЦКАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ З АНКАРЫ Ў СТАМБУЛ

АНКАРА, 25 лістапада. (ТАСС). Учора совецкая дэлегацыя, якая ўдзельнічала ў пахаванні Атацюрка, у саставе намесніка народнага камісара замежных спраў тав. Пацёмкіна і камандуючага Чорнаморскім флотам флагмана 2-га ранга тав. Юмашэва выехала з Анкары ў Стамбул. Дэлегацыю суправаджае паўпрэд СССР у Турцыі тав. Тэрэнцьеў. У сувязі з ад'ездам дэлегацыі на вакзале была выстраена ганаровая варта. На провадах дэлегацыі прысутнічалі: міністр замежных спраў Турцыі Шукру Сараджоглу, ваенны міністр Кязім Озалп, начальнік пратакольнай часткі міністэрства замежных спраў, камендант горада, дарадцы ваеннага міністра, іспанскі паверанны ў справах, кітайскі паверанны ў справах, шведскі пасланнік у Турцыі і совецкая калонія.

Да ад'езду з Анкары тт. Пацёмкін і Тэрэнцьеў абмяняліся візітамі з ваенным міністрам Турцыі Озалпам.

Захватніцкія дамаганні Польшчы і Венгрыі

ЛОНДАН, 25 лістапада. (ТАСС). Англійскія газеты паведамляюць аб вялікай канцэнтрацыі польскіх войск на чэхаславацкай граніцы. Так, па словах дыпламатычнага аглядальніка газеты «Іўнінг стандарт», уздоўж граніцы Закарпацкай Украіны Польшча сканцэнтравала 7 дывізій сваіх войск. Апрача таго, 40 тысяч войск сканцэнтравана на румынскай граніцы з той мэтай, каб выступіць супроць Румыніі, калі апошняя паспрабуе аказаць садзейнасць Чэхаславакіі. Напад Польшчы і Венгрыі на Закарпацкую Украіну, указвае аглядальнік, назначан на 27 лістапада.

ГЕРМАНСКІЯ АНТЫСЕМІЦКІЯ ЗАКОНЫ Ў ДАНЦЫГУ

ВАРШАВА, 24 лістапада. (ТАСС). Паводле паведамлення польскага тэлеграфнага агенцтва, данцыгскія фашысцкія ўлады апублікавалі распараджэнне аб распаўсюджванні германскіх антысеміцкіх законаў на тэрыторыю Данцыга. Распараджэнне забараняе данцыгскім падданым «германскай крыві» ўступаць у бракі з «неарыйцамі» і т. д.

Польскі камісар у Данцыгу Хадацкі заявіў данцыгскім уладам пратэст супроць распаўсюджання антысеміцкіх законаў на палякаў і польскіх падданых у Данцыгу.

РОСТ ЗАБАСТОВАЧНАГА РУХУ ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 24 лістапада. (ТАСС). Дэманстрацыі пратэста супроць надзвычайных дэкрэтаў французскага ўрада прадаўжаюцца.

У дэманстрацыях, якія адбыліся ў Булоні і Бійанкуры, прыняла ўдзел 20 тысяч чалавек, у Манруж — 1.200 чалавек.

Забастоўкі ў знак пратэсту супроць увядзення надзвычайных дэкрэтаў, суправаджаемыя заняццем прадпрыемстваў, пашыраюцца ў паўночных раёнах Францыі. У Дэнэн забаставала 3500 металістаў заводаў Кель у знак пратэсту супроць намеру прадпрыемцаў увесці дадатковыя гадзіны работы. Рабочыя гатовы працаваць дадатковыя гадзіны ў рамках калектыўных дагавораў, але адмаўляюцца ад дадатковага часу, прадугледжваемага надзвычайнымі дэкрэтамі. Паліцыя прымусіла рабочых ачысціць прадпрыемствы.

Па паведамленню друку, сёння ў Валенсьене абвясцілі забастоўку салідарнасці з бастуючымі рабочымі заводаў Кель 17 тысяч металістаў.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

У афіцыяльным паведамленні іспанскага міністэрства абароны гаворыцца, што 24 лістапада ні на адным з франтоў не адбывалася ніякіх значных ваенных дзеянняў.

***

Паводле паведамлення агенцтва Эспань, Барселона падверглася на працягу апошніх сутак 11 налётам італа-германскай авіяцыі. У рэзультаце бамбардыровак горада фашысцкімі самалётамі налічваецца 48 забітых і 134 раненых. Большасць раненых—у цяжкім стане. У ліку ахвяр многа дзяўчат—работніц магазінаў гатовага плацця. Бомбамі разбураны жыллёвыя дамы і інтэрнат для бежанцаў.

(ТАСС).

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КІТАІ

На поўнач ад Ханькоу пасля жорсткага бою кітайскія войскі выбілі японцаў і занялі горны праход Ушэнгуань на граніцы правінцый Хэнань і Хубэй. Гэты праход мае важнае значэнне ў сувязі з тым, што праз яго ідзе Бэйпін-Ханькоуская чыгунка. Японцы адступаюць у паўночна-заходнім напрамку.

На поўдзень ад Нанкіна ідуць баі ў раёне Уху. Паводле атрыманых паведамленняў, кітайскія войскі занялі два ўзвышша на ўсход ад Уху. Японцы адступілі ў Уху і Ваньчжы, дзе імі ўжо падрыхтаваны джонкі і судны для пераправы на другі бераг ракі Янцзы.

У заходняй частцы правінцыі Аньхуэй кітайскія войскі, заняўшы Люань, прадаўжаюць прасоўванне ў паўднёва-заходнім напрамку.

Стаханаўка ільнаводства тав. **АБРАМОВІЧ** Марыя Іванаўна (калгас «Новае жыццё», Шклоўскага раёна). Фото Я. Салавейчыка.

ПАЛЁТ ГЕРОЯЎ СОВЕЦКАГА САЮЗА тт. ГРЫЗАДУБАВАЙ, ОСІПЕНКА І РАСКОВАЙ ПРЫЗНАН МІЖНАРОДНЫМ РЭКОРДАМ

Авіяцыйна-спартыўная камісія Цэнтральнага аэраклуба СССР атрымала ад прэзідыума Міжнароднай Авіяцыйнай Федэрацыі (ФАІ) афіцыяльнае паведамленне аб зацвярджэнні беспасадачнага палёту Герояў Совецкага Саюза Валенціны Грызадубавай, Паліны Осіпенка і Марыны Расковай у якасці міжнароднага жаночага рэкорда дальнасці палёту па прамой лініі (клас «С»).

Як вядома, гэты гераічны палёт быў зроблен на сухапутным двухматорным самалёце «Родина» па маршруту Масква—Далёкі Усход (раён ракі Амгунь) 24—25 верасня г. г.

Тры бясстрашныя совецкія гераіні праляцелі без пасадкі па прамой лініі 5.908 кілометраў 610 метраў.

ПЛЕНУМ МЕНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

Учора ў памяшканні Дома партыйнага актыва адкрыўся чарговы пленум Менскага абкома КП(б)Б. У рабоце пленума прымае ўдзел запрошаны партыйны актыў раёнаў вобласці і г. Менска.

З дакладам аб рэалізацыі пастановы Цэнтральнага Камітэта партыі «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» выступіў сакратар абкома партыі тав. Матвееў, які падрабязна спыніўся на велізарнейшым значэнні пастановы ЦК і выхаду ў свет выдатнай кнігі.

Па дакладу тав. Матвеева разгарнуліся ажыўленыя спрэчкі.

Сакратар Сталінскага горрайкома (Менск) тав. Тупіцын узнімае пытанне аб прапагандысцкіх кадрах. Ён лічыць вялікім недахопам у рабоце гаркома, што да гэтага часу не сканцэнтравана ў адных руках кіраўніцтва кваліфікаванымі прапагандысцкімі кадрамі, якія знаходзяцца ў г. Менску. Ад такой практыкі атрымліваецца, што ў адным горрайкоме ўдосталь лектараў і дакладчыкаў, а ў другім іх няма. Нямала высокакваліфікаваных лектараў—работнікаў рэспубліканскага маштаба — не скарыстоўваюцца зусім.

Аб дрэннай падрыхтоўцы да арганізацыі і правядзення лекцый гаварыў тав. Крысанаў (сакратар Кагановіцкага РК КП(б)Б, Менск). У Медінстытуце, захапіўшыся лекцыямі, не падумалі аб іх падрыхтоўцы і арганізацыі. У рэзультаце яны праходзяць дрэнна.

Дацэнт БДУ тав. Мазо расказаў аб дрэннай рабоце кафедры соцыяльна-эканамічных дысцыплін, што яўна пагражае марксісцка-ленінскаму выхаванню совецкай інтэлігенцыі. Тав. Мазо ўзняў пытанне аб неабходнасці стварэння ў Менску лектарскага бюро.

Загадчык аддзелам агітацыі і прапаганды ЦК КП(б)Б тав. Бедзін астанавіўся на тым, як практычна трэба ўзяцца за выкананне пастановы ЦК ВКП(б) і прыступіць да перабудовы работы па партыйнай прапагандзе.

Выступаўшыя ў спрэчках таварышы крытыкавалі работу раённага і рэспубліканскага друку за недастатковае друкаванне тэарэтычных артыкулаў і асабліва па першаму раздзелу гісторыі ВКП(б).

У спрэчках таксама выступалі тав. Блінкоў (сакратар парткома барысаўскай запалкавай фабрыкі імя Кірава), тав. Балабуткін (сакратар Смалявіцкага райкома), Перчонак (культпроп Бягомльскага райкома), Крупецкі (культпроп Барысаўскага райкома) і інш. Усяго выступіла 12 чалавек.

Пленум прыняў рэзалюцыю, у якой палкам і поўнасцю адабрае пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і намячае канкрэтныя мерапрыемствы па рэалізацыі гэтай гістарычнай пастановы.

Учора вечарам пленум заслухаў справаздачу сакратара Чэрвеньскага РК КП(б)Б тав. Рубіна аб стане партыйна-масавай работы і выкананні рашэнняў справаздачнага раённага партыйнага схода.

Сёння пленум прадаўжае сваю работу.

Закрылася нарада па ільну

24 лістапада пры Наркамземе БССР закончыла сваю работу нарада па пытанню аб насеннаводстве ільну. Калгаснікі і калгасніцы—стаханаўцы Абрамовіч, Майсеенка, Саранчук, аграномы Рэпін, Шмеркін і іншыя расказвалі, як яны дабіліся высокага ўраджаю ільнасемя не толькі з асобных участкаў, а з вялікай плошчы.

На нарадзе шырока абмяркоўвалася пытанне, якія з існуючых у БССР сартоў ільну пакінуць для масавай сяўбы. Аграномы, калгаснікі выказваліся за сорт «Ударнік», які дае лепшае валакно, больш семя і не паражаецца іржаўчынай.

Калгаснікі-стаханаўцы падверглі крытыцы работу некаторых аграномаў, якія не ўзначалілі стаханаўскі рух сярод ільнаводаў.

Намеснік наркома земляробства БССР тав. Красікаў у сваім выступленні адзначыў дрэнную падрыхтоўку глебы пад лён на 1939 год. Асабліва гэта мела месца ў Сіроцінскім раёне, дзе прадплужнікі на зябліве не скарыстоўваліся і ворыва ў калгасах праводзілі мелка.

У прынятай рэзалюцыі ўдзельнікі нарады адзначылі зусім нездавальняючую работу Беларускай занальнай ільнастанцыі па селекцыі ільну, якая, праводзячы шматгадовую работу, не змагла да гэтага часу вывесці для БССР сорту ільну. Нарада намеціла рад практычных мерапрыемстваў па падняццю ўраджайнасці ільну.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ВОПЫТ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ ПРАПАГАНДЫСТА НАД КНІГАЙ

Пастанова ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» дае шырокія магчымасці для глыбокага вывучэння марксізма-ленінізма. Гісторыя ВКП(б) з'яўляецца каштоўнейшым укладам у скарбніцу марксізма-ленінізма і стварае ўсе ўмовы для самастойнай вучобы комуністаў, комсамольцаў і нашай совецкай інтэлігенцыі.

Працуючы шэсць год прапагандыстам, я хачу падзяліцца вопытам самастойнага вывучэння класікаў марксізма-ленінізма, вопытам авалодання рэволюцыйнай тэорыяй. Спынюся на тым, як я пачаў вывучаць гісторыю нашай партыі.

Перш за ўсё, я ўважліва прачытаў увесь падручнік «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», па некалькі раз спыняўся, перачытваў асобныя раздзелы і заключэнне. Пасля гэтага я прыступіў да падбору дадатковай літаратуры з прац Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Падрыхтаваў усё неабходнае. Яшчэ раз азнаёміўшыся з уводзінамі, пачаў працаваць над першым раздзелам гісторыі ВКП(б). Паўторна ўважліва прачытаў першы раздзел, намеціў сабе пытанні, якія ўзніклі ў працэсе работы над кнігай. Мне неабходна было знайсці дасканалы адказ на некалькі складаных пытанняў.

Да прыкладу, мяне цікавіла даведацца больш падрабязна, што ўяўляла сабой Расія да рэформы 1861 года, яе эканамічны і палітычны лад; якія прычыны прымусілі царызм адмяніць прыгоннае права і як праходзіла гэта «вызваленне»; як ішло развіццё капіталізма ў Расіі і рост рэволюцыйнага руху сярод рабочых. Неабходна было даведацца аб групе «Вызваленне працы», аб Пецербургскім «Саюзе барацьбы за вызваленне рабочага класа». Таксама неабходна было азнаёміцца з барацьбой Леніна з народнікамі, з «легальнымі марксістамі» і «эканамістамі», а таксама азнаёміцца з рэволюцыйнай дзейнасцю таварыша Сталіна ў Закаўказзі.

Намеціўшы пытанні, я заняўся падборам дадатковых матэрыялаў. З прац Леніна да першага раздзела «Гісторыі ВКП(б)» я выкарыстаў наступныя яго творы: «Развіццё капіталізма ў Расіі», «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў?», «50-годдзе падзення прыгоннага права», «Задачы рускіх соцыял-дэмакратаў». Памянёныя мною тэарэтычныя працы былі ўважліва прачытаны і зроблены адпаведныя выпіскі ў канспект. З работ Плеханава прачытаў «Нашы рознагалоссі», другі раз я прачытаў кнігу Берыя «Да пытання аб гісторыі большэвіцкіх арганізацый у Закаўказзі», выкарыстаў артыкул Яраслаўскага «Разгром народніцтва».

Апрача памянёнага матэрыялу прачытаў артыкул прафесара Шастакова «Унутраная палітыка Александра III» (Гістарычны журнал № 5 за 1937 г.), які мне ва многім дапамог. Прачытаў у другі раз 10-ы раздзел падручніка «Гісторыя народаў СССР». Гэты раздзел можа аказаць вялікую дапамогу прапагандыстам у самастойнай рабоце над кнігай, у авалоданні рэволюцыйнай тэорыяй.

Падабраўшы канчаткова неабходны матэрыял, прачытаўшы яго, я прыступіў да складання канспекта, які, як правіла, пішу ў сшытку ў клетачку. Стараюся пісаць абзацамі, лічбы пішу заўсёды больш буйна. Усе выпіскі з твораў класікаў марксізма-ленінізма пішу ў канспекце асобна, вылучаючы іх з агульнага тэкста. Праўда, гэта зацягвае напісанне канспекта, але затое выключае малейшую блытаніну.

Канспект пішу па тэмах, якія ёсць у курсе гісторыі ВКП(б). Раблю гэта так: бяру падтэму і разбіваю яе на вузлавыя пытанні. Да першай падтэмы першага раздзела вузлавых пытанняў у мяне запісана тры: адмена прыгоннага права, развіццё капіталізма ў Расіі і паяўленне прамысловага пролетарыята; пачатак рабочага руху.

Канспект стараюся складаць, выкарыстоўваючы мясцовы матэрыял і сучаснае міжнароднае становішча. Па першай падтэме першага раздзела кожны прапагандыст можа знайсці многа матэрыялаў у сваім раёне. На прыкладзе былых панскіх зямельных уладанняў прапагандыст можа наглядна паказаць, як памешчыкі пасля рэформы 1861 года аграбілі сялян. Я, напрыклад, знайшоў план былога маёнтка «Шыпяны» і лічу, што гэта будзе добрым наглядным дапаможнікам.

Пры вывучэнні першага раздзела думаю таксама выкарыстаць творы Некрасава «Каму на Русі жыць добра» і «Чыгунка». Мною выкарыстоўваюцца альбомы па гісторыі ВКП(б).

Толькі пасля такой тэарэтычнай падрыхтоўкі кожны прапагандыст можа праводзіць гутаркі з комуністамі, комсамольцамі, совецкай інтэлігенцыяй, якія вывучаюць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)». Патрэбна ведаць кожнае пытанне з гісторыі ВКП(б), кожнае слова, каб, праводзячы жывую гутарку, правільна, глыбока расказваць аб слаўных старонках гісторыі большэвізма.

На нас, прапагандыстаў — аслабанёных работнікаў аддзелаў прапаганды і агітацыі пры райкомах партыі, ускладзена вялікая, ганаровая і адказная задача — ідэалагічнае выхаванне партыйных і непартыйных большэвікоў, нашай совецкай інтэлігенцыі. Апраўдаць давер'е партыі можна толькі ўпарта авалодваючы марксізмам-ленінізмам, упарта працуючы над працамі Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Многім з прапагандыстаў патрэбна практычная дапамога. Асабліва гэта адчуваецца ў сельскіх раёнах. Лічу неабходным, каб пры абкомах партыі арганізавалі семінары, якія дапамогуць прапагандыстам, загадчыкам партыйных кабінетаў у іх практычнай рабоце.

Прапагандыст **Ф. Ф. ЕРЭМІХІН.**

КАНСУЛЬТАЦЫЯ Ў ПАРТКАБІНЕЦЕ

БАРЫСАЎ. Партыйны кабінет фабрыкі імя Кірава перабудоўвае сваю работу так, каб задаволіць запатрабаванні комуністаў і інтэлігенцыі фабрыкі, якія вывучаюць гісторыю партыі самастойна.

У партыйным кабінеце праведзены дзве кансультацыі. Адна з іх аб тым, як працаваць самастойна над кнігай.

Парторг падраздзялення т. І. Г. МІХАЛІЧЭНКА (крайні злева) растлумачвае маладым кандыдатам партыі т. І. М. Гулевічу і М. Г. Камарыну пастанову ЦК ВКП(б) «Аб пастаноўцы партыйнай прапаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».
Фота П. Вальд і В. Дрэтуль.

КОМСАМОЛЬЦЫ-АГІТАТАРЫ

У Н-скай часці добра пастаўлена палітмасавая работа з комсамольцамі і несаюзнай моладдзю. У гадзіны масавай работы комсамольцы тт. Непрыменны, Трапезнікаў, Жукаў праводзяць з байцамі гутаркі па вывучэнню праграмы і статута ВЛКСМ, VI пленума ЦК ВЛКСМ, аб міжнародным становішчы.

Комсамолец тав. Ламінадзе гутарыць па тых-жа пытаннях з байцамі-грузінамі на іх роднай мове. Комсорг тав. Фамін у падраздзяленні ў выходны дзень арганізаваў калектыўную чытку кнігі А. Талстога «Хлеб».

За апошнія поўгода комсамольская арганізацыя вырасла ўдвая за лік лепшых байцоў-выдатнікаў.

Маладыя байцы, раней, чым падаць заяву, стараюцца зрабіць што-небудзь выдатнае, што характарызавала-б іх як перадавых людзей Чырвонай Арміі. Так, напрыклад, малады баец тав. Даніленка азнаменаваў уступленне ў комсамол выдатным выкананнем баявой задачы; тав. Іваноў — узорна нясе вартавую службу і добра паспявае па палітпадрыхтоўцы.

Днямі комсамольская арганізацыя прыняла ў рады ВЛКСМ тт. Бельчыкава, Сахарава, Кавалёва. Усе яны — выдатнікі баявой і палітычнай падрыхтоўкі.

В. ЗАІКІН.

Лепшыя прадстаўнікі совецкай інтэлігенцыі прыняты ў рады партыі

ТАЛАЧЫНО. **(Кар. «Звязды»).** Раённы камітэт партыі за апошні час прыняў у члены ВКП(б) 18 чалавек і ў кандыдаты партыі — 50 чалавек.

Сярод прынятых у партыю — лепшыя прадстаўнікі совецкай інтэлігенцыі. У кандыдаты партыі прынят настаўнік Слаўнінскай сярэдняй школы тав. Хаміцкі, настаўніца Зайкаўскай пачатковай школы тав. Бярозкіна, настаўніца Стараталачынскай сярэдняй школы тав. Згіроўская, старшыня Сіманаўскага сельсовета тав. Зайцаў, работнік раённай газеты тав. Пахамовіч, старшыня слаўнінскага сельпо тав. Грыгаровіч, загадчык раённым Домам соцкультуры тав. Камякоў.

Даклады аб міжнародным становішчы

СМАЛЯВІЧЫ. Райком партыі арганізаваў для рабочых і калгаснікаў даклады аб міжнародным становішчы. 20 лістапада быў зроблен даклад «Аб падзеях у Сярэдняй Еўропе» для калгаснікаў сельгасарцелі імя Варашылава і «Энергія», Забалоцкага сельсовета. Клубы, у якіх праводзіліся даклады, былі перапоўнены.

Калгаснікі задавалі рознастайныя пытанні: аб жудасным жыцці сялян у Германіі, аб яўрэйскіх пагромах, якія праводзяцца фашыстамі, аб падзеях у Кітаі і Іспаніі.

Аб міжнародным становішчы праведзен даклад для рабочых торфзавода «Чырвоны сцяг». Рабочыя ўважліва праслухалі даклад, задалі некалькі пытанняў. Такія мерапрыемствы выклікаюць вялікую палітычную актыўнасць сярод рабочых і калгаснікаў. Насельніцтва патрабуе рэгулярна праводзіць даклады, гутаркі аб міжнародным становішчы, патрабуе арганізацыі лекцый па гісторыі ВКП(б) і агратэхніцы.

Я. ПРЫМІЧОЎ.

НА ПЛЕНУМЕ ВІЦЕБСКАГА АБКОМА КП(б)Б

ВІЦЕБСК. **(Кар. «Звязды»).** 24 лістапада на ранішнім пасяджэнні пленум заслухаў садаклад другога сакратара абкома КП(б)Б тав. Гусева аб рабоце Багушэўскага райкома КП(б)Б.

У часе выбараў кіруючых партыйных органаў работа Багушэўскага райкома партыі была прызнана нездавальняючай. За справаздачны перыяд новае партыйнае кіраўніцтва здолела некалькі ажывіць партыйную работу. Калі з студзеня гэтага года па май месяц у рады партыі быў прынят усяго толькі адзін чалавек, то за апошнія 6 месяцаў партарганізацыя вырасла на 56. Значная работа праведзена таксама па ўмацаванню кіруючых калгасных кадраў. За гэты перыяд на адказныя пасады вылучана 35 таварышаў.

Аб гэтым гаварыў садакладчык, а таксама і выступаўшыя ў спрэчках удзельнікі пленума — тт. Мельнікаў (Расоны), Чорны (Тураў), Камароў (Дуброўна), Паноў (Лепель) і інш. Разам з тым таварышы ўказалі на наяўнасць недахопаў у рабоце райкома партыі.

Партыйна-масавая работа знаходзіцца на нізкім узроўні. Адсюль і выпадкі прытуплення рэволюцыйнай пільнасці і слабая мабілізацыя працоўных раёна на выкананне сваіх абавязацельстваў перад дзяржавай.

Райком партыі слаба кіруе пярвічнымі партарганізацыямі. У часе выбараў кіруючых партыйных органаў работа 11 пярвічных арганізацый была прызнана нездавальняючай. Райком заслухаў справаздачы толькі двух партарганізацый. Сакратар райкома тав. Рабцэў за 6 месяцаў пабываў толькі ў трох пярвічных арганізацыях.

У раёне налічваюцца дзесяткі стаханаўцаў і ўдарнікаў соцыялістычных палёў, 1.500 комсамольцаў і 42 спачуваючыя. Гэта—вялікі рэзерв для папаўнення радоў партыйнай арганізацыі. Між тым у партыю прынята 56 чалавек, што з'яўляецца яўна недастатковым. У пяці пярвічных арганізацыях, работа якіх была прызнана нездавальняючай, няма зусім росту партыйных радоў. У радзе партарганізацый і ў райкоме месяцамі марынуюцца заявы аб прыёме ў партыю.

Дрэнна выконваюцца рашэнні студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б). Адноўленыя ў партыі таварышы слаба ўцягваюцца ў партыйнае жыццё. Ворагі народа, кар'ерысты і перастрахоўшчыкі нямала зняславілі чэсных комуністаў. Аднак і зараз не ўсе таварышы рэабілітаваны. Раённая газета «Сталінскі шлях» усё яшчэ не рэабілітуе адноўленага ў партыі тав. Лякава, які быў газетай зняслаўлен. Да рэчы, рэдакцыя газеты ў адносінах кіруючых калгасных кадраў стала на яўна антыпартыйны шлях. На працягу трох месяцаў газетай былі ашэльмаваны 35 старшынь калгасаў і 25 брыгадзіраў.

На нізкім узроўні знаходзіцца партыйная прапаганда. У раёне гналіся за колькасцю гурткоў і менш за ўсё звярталася ўвагі на якасць вучобы. Выключна дрэнна працуе раённы парткабінет, які па сутнасці ператварыўся ў месца ўсякіх пасяджэнняў і нарад. Нічога яшчэ фактычна не зроблена па практычнай рэалізацыі пастановы ЦК ВКП(б) аб пастаноўцы партыйнай прапаганды.

Выступаўшыя таварышы рэзка крытыкавалі райком партыі за слабае кіраўніцтва комсамольскай арганізацыяй, якая значна вырасла, але выхаваўчая работа сярод комсамольцаў праводзіцца яшчэ вельмі слаба.

Заслужана крытыкавалі ўдзельнікі пленума райком за адсутнасць палітычнай работы сярод інтэлігенцыі. У жніўні месяцы праходзіў раённы сход настаўнікаў, але ні сакратар райкома, ні старшыня райвыканкома, не гледзячы на спецыяльнае запрашэнне, не з'явіліся на гэты сход. Даны факт сведчыць аб пагардлівых адносінах да совецкай інтэлігенцыі.

Усё вышэй указанае сведчыць аб тым, што райком партыі яшчэ поўнасцю не выканаў рашэння справаздачна-выбарчага партыйнага схода і прапаноў комуністаў.

У прынятай пастанове абком даў практычныя ўказанні райкому па ліквідацыі ўскрытых недахопаў, па наладжванню ўсёй партыйна-палітычнай работы.

На пленуме аб рабоце парткома фабрыкі «КІМ» зрабіў даклад сакратар парткома т. Фрыдман і садакладчыцай — трэці сакратар абкома т. Пазнякоў.

У спрэчках выступілі — дырэктар фабрыкі т. Ханіна, сакратар гаркома партыі т. Матлахаў, т. Парэцкі (фабрыка «КІМ») і інш.

Па справаздачы парткома пленум прыняў рашэнне, накіраванае на ажыўленне партыйнай і вытворчай работы.

Пленум абмеркаваў даклад аб ходзе выканання абавязковых паставак і фінансавых плацяжоў. Пленум па гэтаму пытанню вынес спецыяльнае рашэнне.

Сваю работу пленум закончыў абмеркаваннем асобных арганізацыйных пытанняў.

З. ЛАРЫСАЎ.

Сходы інтэлігенцыі

ГОРКІ. У большасці сельсоветаў раёна праведзены сходы інтэлігенцыі, прысвечаныя пастанове ЦК ВКП(б) аб пастаноўцы партыйнай прапаганды.

З выключнай актыўнасцю прайшоў сход інтэлігенцыі ў раённым цэнтры, на якім прысутнічала 150 чалавек. Выступаўшыя ў спрэчках заслужана папракалі райком партыі за адсутнасць дапамогі совецкай інтэлігенцыі ў авалоданні марксісцка-ленінскай тэорыяй. Дырэктар вячэрняй сярэдняй школы тав. Пракаповіч у сваім выступленні заявіў:

— Я з вялікай цікавасцю прыступіў да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б). Аднак, партыйная арганізацыя зусім не цікавіцца і не дапамагае нам авалодаць большэвізмам.

Далей тав. Пракаповіч гаворыць аб тым, што ў часе выбарчай кампаніі ў Вярхоўны Совет БССР ён працаваў агітатарам і нядрэнна спраўляўся з работай. А цяпер пярвічная партарганізацыя райвыканкома не дае яму ніякіх даручэнняў па грамадскай рабоце.

У ДАПАМОГУ ВЫВУЧАЮЧЫМ ГІСТОРЫЮ ВКП(б)

БЯССМЕРТНАЯ ЛЕНІНСКАЯ ПРАЦА

(„Што такое „прыяцелі народа" і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў?")

I.

Вучэнне Маркса, пісаў Ленін у артыкуле «Марксізм і рэвізіянізм», «павінна было з бою браць кожны свой крок на жыццёвым шляху». Ужо з першых крокаў свайго пашырэння ў Расіі марксізму прышлося весці жорсткую барацьбу з ворагамі марксізма—народнікамі, якія былі галоўнай ідэйнай перашкодай на шляху пашырэння марксізма ў Расіі. Народнікі перашкаджалі справе арганізацыі рабочага класа, стварэння яго партыі, адцягвалі ўвагу працоўных ад рэволюцыйнай барацьбы, развівалі найшкоднейшы, антынавуковы погляд на ход чалавечай гісторыі.

Хоць Плеханаў ужо ў 80-х годах нанёс народніцтву асноўны ўдар, астаткі народнікаў прадаўжалі адстойваць свае рэакцыйныя пазіцыі, выступаючы супроць гегемоніі пролетарыята ў рэволюцыйным руху, усяляк паклёпнічаючы на марксізм, прапаведваючы прымірэнне з царскім урадам і панаваўшымі ў Расіі эксплаататарскімі класамі.

Перад рускімі марксістамі стаяла задача:

«да канца ідэйна **разграміць** народніцтва, каб забяспечыць далейшае пашырэнне марксізма і магчымасць стварэння соцыял-дэмакратычнай партыі.

Гэта работа была праароблена Леніным.

У сваёй кнізе «Што такое «прыяцелі народа» і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў?» (1894 год) Ленін да канца выкрыў сапраўдны твар народнікаў, як фальшывых «прыяцеляў народа», якія ідуць на справе супроць народа» (Гісторыя ВКП(б), стар. 20).

Ленін проціпаставіў рэакцыйным народніцкім ідэям, якія глядзяць не наперад, а назад, вялікую праўду марксісцкай тэорыі — тэорыі да канца навуковай, правільна адлюстроўваючай законы грамадскага развіцця, з'яўляючайся ў руках рабочага класа, у руках працоўных магутнай мабілізуючай, арганізуючай і пераўтвараючай сілай. Ленін намеціў у сваёй бяссмертнай кнізе асноўныя задачы рускіх марксістаў, заклікаў да арганізацыі з разрозненых марксісцкіх гурткоў адзінай партыі пролетарыята.

У сваёй геніяльнай рабоце «Што такое «прыяцелі народа» «Ленін правільна ўказаў шлях барацьбы рабочага класа, вызначыў яго ролю, як перадавой рэволюцыйнай сілы грамадства, вызначыў ролю сялянства, як саюзніка рабочага класа.

Барацьба Леніна і яго староннікаў супроць народніцтва ўжо ў 90-х годах прывяла да канчатковага ідэйнага разгрому народніцтва» (Гісторыя ВКП(б), стар. 21—22).

Баявая рэволюцыйная кніга Леніна з'явілася яркім узорам творчага марксізма. Яна з'явілася **кіраўніцтвам да дзеяння** для цэлага пакалення рускіх марксістаў, назаўсёды ўвайшла ў жалезны фонд сусветнага комуністычнага руху.

II.

Сваю кнігу Ленін выпусціў нелегальна і ананімна, ды інакш і нельга было зрабіць ва ўмовах царскай Расіі, калі цэнзура і ахранка гналіся за кожным свабодным словам, а Леніну трэба было ў гэтай рабоце вычэрпваюча паказаць рэволюцыйную сутнасць марксізма.

Кніга «Што такое «прыяцелі народа» была надрукавана на гектографе і першапачаткова складалася з трох выпускаў. Аднак другі выпуск да нас не дайшоў. Сам Ленін выкладваў змест усіх трох выпускаў такім чынам. У першым выпуску разбіраюцца пярэчанні народнікаў «супроць матэрыялізма і марксізма наогул» і тым самым даецца разгорнутая характарыстыка матэрыялістычнага светапогляду і дыялектычнага метаду Маркса. У другім выпуску аўтар разбірае «палітыка-эканамічныя тэорыі» народнікаў, процістаўляючы ім ідэі марксістаў. У трэцім выпуску Ленін на яго-ж словах, крытыкуе «тактыку, практычныя прапановы і палітычную праграму» народнікаў, высоўваючы на аснове гэтай крытыкі станоўчую праграму задач рускіх марксістаў.

Ленін пачынае «Што такое «прыяцелі народа» з абароны і абгрунтавання тэарэтычных асноў марксісцкай партыі — дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма. Ён з незвычайным блескам паказвае, што ў марксісцкай тэорыі няма нічога надуманага, штучнага, ідучага ўразрэз з сапраўдным ходам рэчаў. Ленін прысвячае надзвычай яркія старонкі аналізу геніяльнага твора Маркса «Капітал», паказваючы, што «з часу паяўлення «Капітала» матэрыялістычнае разуменне гісторыі ўжо не гіпотэза, а навукова даказанае становішча. .» **(Ленін,** т. 1, стар. 63).

Толькі гістарычны матэрыялізм, прадстаўляючы сабой пашырэнне дыялектычнага матэрыялізма на вывучэнне грамадскага жыцця, дае навуковае, адзіна правільнае разуменне чалавечай гісторыі, грамадскага развіцця, тлумачыць пераход ад адных грамадскіх форм да другіх, даказвае гістарычную немінучасць комунізма.

Абараняючы марксісцкую тэорыю і развіваючы яе далей, Ленін ярка характарызуе вялікую сілу гэтай тэорыі: «Непераадалімая прыцягальная сіла, якая прыцягвае да гэтай тэорыі соцыялістаў усіх краін, у тым і заключаецца, што яна злучае строгую і вышэйшую навуковасць (з'яўляючыся апошнім словам грамадскай навукі) з рэволюцыйнасцю, і злучае не выпадкова, не таму толькі, што аснавальнік дактрыны асабіста злучаў у сабе якасці вучонага і рэволюцыянера, а злучае ў самой тэорыі ўнутрана і неразрыўна» (т. 1, стар. 218).

З асаблівай сілай пратэстуе Ленін супроць вульгарызацыі марксізма, супроць спроб разглядаць тэорыю марксізма як застыўшую, раз назаўсёды даную гатовую схему. Ленін абараняе творчы марксізм, рухае марксізм наперад, узбагачаючы яго новым вопытам класавай барацьбы пролетарыята.

Рабочы клас, вучыць Ленін, з'яўляецца самым перадавым класам у гісторыі чалавечага грамадства, які ў сілу грамадскіх умоў свайго быцця немінуча павінен з'явіцца магільшчыкам капітала. «Натуральна, што соцыял-дэмакраты звярнулі ўсю сваю ўвагу і ўсе надзеі на гэты клас, што яны звялі сваю праграму да развіцця яго класавага самасазнання, накіравалі ўсю сваю дзейнасць к таму, каб дапамагчы яму падняцца на прамую палітычную барацьбу супроць сучаснага рэжыма і ўцягнуць у гэту барацьбу ўвесь рускі пролетарыят» **(Ленін,** творы, т. 1, стар. 103—104).

У той час як народнікі ігнаравалі рух мас, адносіліся па-барску пагардліва да «натоўпа», разглядаючы апошні як бяссэнсную сілу, якая слепа падпарадкуецца асобным «героям», — В. І. Ленін у сваёй рабоце «Што такое «прыяцелі народа» выказваецца аб народзе як аб сапраўдным тварцу гісторыі. Ён глыбока верыць у здольнасць працоўных нашай вялікай радзімы не толькі разбураць старое, але і ствараць прыгожае новае. Служыць да канца вялікай справе вызвалення народа ад усякіх форм эксплаатацыі, бясконца ненавідзець ворагаў народа, якімі-б адзежамі ні прыкрывалі гэтыя ворагі сваю здрадніцкую сутнасць, — такі асноўны лозунг, асноўная кіруючая ідэя бяссмертнай ленінскай кнігі.

III.

Ленін ускрывае класавы змест ідэалогіі і палітыкі народнікаў, якія ў 90-х гадах мінулага стагоддзя скаціліся да ганебнай ролі абаронцаў інтарэсаў кулацтва. Праграма народнікаў у вёсцы, указвае Ленін, «здольна толькі ўзмацніць і развіць буржуазію». (Т. 1, стар. 143).

Народнікі 90-х гадоў адмаўляліся па сутнасці ад усякай рэволюцыйнай барацьбы з царскім самадзяржаўем. Яны даходзілі да адкрытых заклікаў да прымірэння з царызмам, яны разглядалі царскі ўрад як пазакласавую сілу, якая ахвотна пойдзе на паляпшэнне становішча працоўных. «Прыяцелі народа», — з абурэннем пісаў Ленін, — «ускладаюць свае спадзяванні адносна вызвалення працоўнага на «ўрад» і «грамадства», г. зн. органы той самай буржуазіі, якая ўсюды і скавала працоўных!

Тапыршчацца-ж падобныя слізнякі талкаваць аб без'ідэяльнасці соцыял-дэмакратаў!» (Т. 1, стар. 142).

Ленін бязлітасна выкрывае патугі народнікаў скрыць класавыя супярэчнасці, антаганізмы тагочаснай Расіі, спробы «прыяцеляў народа» «прымірыць» эксплаатуемых з эксплаататарамі.

«Прыяцелі народа», — пісаў Ленін, — забылі аб гэтай антаганістычнасці, утрацілі ўсякае чуццё таго, як «пад пакровам дэмакратызма» і ў нас, на святой Русі, хаваюцца чыстакроўныя буржуа; і таму цяпер яны рэакцыйны (у адносінах да пролетарыята), так як замазваюць антаганізм, талкуюць не аб барацьбе, а аб прымірэнчай культурніцкай дзейнасці» (Т. 1, стар. 181).

І Ленін з велізарнай сілай перакаваўчасці, на аснове глыбокага навуковага аналізу грамадскіх умоў дарэволюцыйнай Расіі, паказвае, што толькі бязлітасная класавая барацьба эксплаатуемых супроць эксплаататараў, толькі рэволюцыйны рух мас здолен зваліць ненавісны царскі рэжым, здолен знішчыць панаванне эксплаататарскіх класаў.

«Палітычная дзейнасць соцыял-дэмакратаў, — пісаў Ленін, — заключаецца ў тым, каб садзейнічаць развіццю і арганізацыі рабочага руху ў Расіі, пераўтварэнню яго з цяперашняга становішча разрозненых, не маючых кіруючай ідэі спроб пратэсту, «бунтаў» і стачак у арганізаваную барацьбу **ўсяго** рускага рабочага **класа,** накіраваную супроць буржуазнага рэжыма і імкнучуюся да экспрапрыяцыі экспрапрыятараў, да знішчэння тых грамадскіх парадкаў, якія заснаваны на прыгнечанні працоўнага. Асновай гэтай дзейнасці служыць агульнае перакананне марксістаў у тым, што рускі рабочы — адзіны і натуральны прадстаўнік усяго працоўнага і эксплаатуемага насельніцтва Расіі» (Т. 1, стар. 193).

Народнікі, паказвае Ленін, ні ў якім разе не з'яўляліся абаронцамі сялянства, як гэта яны імкнуліся паказаць. Яны закрывалі вочы на становішча беднаты ў вёсцы, на эксплаатацыю беднаты кулацтвам, выступалі па сутнасці справы выразнікамі інтарэсаў кулацтва. Выступаючы супроць гегемоніі пролетарыята, яны асуджалі сялянства на паражэнне.

Яны адгароджвалі рабочы клас ад сялянства і сялянства ад рабочага класа. Ленін і ў гэтым да канца выкрыў народнікаў. Ён сапраўды па-марксісцку вырашыў пытанне не толькі аб ролі рабочага класа, але і аб ролі сялянства ў рэволюцыі, упершыню высунуўшы «ідэю рэволюцыйнага саюза рабочых і сялян, як галоўнага сродку звяржэння царызма, памешчыкаў, буржуазіі» (Гісторыя ВКП(б), стар. 21).

Як паказала гісторыя, сялянства магло дабіцца і сапраўды дабілася знішчэння эксплаатацыі толькі ў саюзе з пролетарыятам і пад яго кіраўніцтвам.

Гэтыя ўказанні Леніна мелі велізарнае сусветна-гістарычнае значэнне.

«Вядома, — указвае таварыш Сталін у «Гутарцы з першай амерыканскай рабочай дэлегацыяй», — што ідэя гегемоніі пролетарыята атрымала, дзякуючы Леніну і яго партыі, майстэрскае прымяненне ў Расіі. Гэтым, між іншым, тлумачыцца той факт, што рэволюцыя ў Расіі прывяла да ўлады пролетарыята» (Пытанні ленінізма, выд. 10, стар. 171).

Ленін у «Што такое «прыяцелі народа» геніяльна прадбачыў надыходзячую пераможную комуністычную рэволюцыю ў Расіі.

Гэта выдатнае ленінскае прадбачанне пацверджана ўсім ходам гісторыі слаўнай большэвіцкай партыі, усім ходам гісторыі трох рэволюцый — буржуазна-дэмакратычнай рэволюцыі 1905 года, буржуазна-дэмакратычнай рэволюцыі ў лютым 1917 года і вялікай пераможнай соцыялістычнай рэволюцыі ў кастрычніку 1917 года.

Гэта прадбачанне Леніна пацверджана перамогаю соцыялістычнага будаўніцтва на адной шостай частцы зямнога шара.

Праф. М. П. БАСКІН.

НЕ ДАПУСКАЦЬ ПСАВАННЯ ІЛЬНУ

МАГІЛЕЎ. (Спец. кар. «Звязды»). Апрацоўка і здача ільнапрадукцыі дзяржаве па вобласці праходзіць недапушчальна марудна. На 20 лістапада план здачы ільнатрасты выкананы ўсяго на 62,1 проц., ільнавалакна — на 31,1 проц. У Шклоўскім раёне план здачы ільнатрасты выкананы на 51,4 проц., Мсціслаўскім — на 47,6 проц.

Сотні гектараў ільну пры яўным папушчальніцтве абласных і раённых партыйных і савецкіх арганізацый ляжаць яшчэ на сцелішчах не паднятымі і незавезенымі з поля. Лён у некаторых калгасах гніе на сцелішчах.

У калгасе «Трэці рашаючы», Кледнаўскага сельсовета, Дрыбінскага раёна, старшынёй калгаса Нярушкіным дапушчана масавае псаванне ільну на плошчы 37 гектараў. Такое-ж становішча ў калгасах імя Варашылава, «Чырвоная горка», Клябанаўскага сельсовета і «Чырвоная змена», Гаспадарчыцкага сельсовета.

У мінулым годзе ў калгасе «Перамога», Шамаўскага сельсовета, Мсціслаўскага раёна, ільнатрэста ляжала і пушчана на палеп'е зімою. Такая шкодніцкая практыка тут паўтараецца і ў сёлета.

Па раззасланай ільнатрасце з ведама старшыні калгаса Ядкова пасвіцца жывёла ў калгасе «Сталінскі прызыў», Папоўтаўскага сельсовета, Горацкага раёна, лён з плошчы 20 га поўнасцю, 15 га ільну паглынала ў калгасе імя Дзімітрова, Магілеўскага раёна.

Характэрна, што шматлікія факты псавання ільну ў радзе калгасаў праходзяць незаўважанымі раённымі партыйнымі і раённымі кіраўнікамі.

Псаванне трасты на сцелішчах прыводзіць да зніжэння якасці і абясцэньвання каштоўнейшай культуры. Напрыклад, калгасы Дрыбінскага раёна, дзе асабліва многа фактаў псавання ільну, здаюць сярэдні нумар трасты 0,8 і ільнавалакна нумарам 6,0. Гэты нумар значна ніжэй таго, які ўстаноўлены дзяржаўным планам для Дрыбінскага раёна.

Дрэнна арганізавана ў калгасах вобласці пярвічная апрацоўка ільнавалакна. Многія калгасы адчуваюць вялікую патрэбу ў ільнаапрацоўчых машынах. У гэты-ж час на раённых складах Белсельгасснаба вобласці стаяць невыкарыстанымі 129 ільнатрапалак Антонава.

На ўсе вобласці ільнатрапальныя машыны Антонава засланы ў большасці ў раёны (Чавусы, Шклоў, Мсціслаў), дзе ёсць ільнозаводы, калгасы пераважна здаюць трасту. Раёны, якія здаюць ільнавалакна, як Бярэзінскі, Быхаўскі і Бялыніцкі, забяспечаны зусім невялікай колькасцю ільнаапрацоўчых машын.

Ільнаапрацоўчыя машыны, якія ёсць у МТС, не ўключаны ў работу. Дырэктары Дрыбінскай і Чэрыкаўскай МТС тт. Лінкін і Тарноў ільнаапрацоўчыя машыны Сяргеева не думаюць накіраваць на калгасы мяльна-трапальныя пункты. Безадказна адносяцца да ільнаапрацоўчых машын у Шклоўскай МТС. Яшчэ з восені 1937 года ў калгасе «Большэвік», Старасельскага сельсовета, стаіць безнагляднай ільнатрапалка Сяргеева, належачая Шклоўскай МТС. У машыне растрачана многа частак.

Лепшыя прыклады большэвіцкай арганізацыі работы па апрацоўцы ільну ёсць у некаторых калгасах.

Вось калгас «Шлях сацыялізма», Рудкоўскага сельсовета, Горацкага раёна (старшыня калгаса т. Лютко). Ён сабраў у гэтым годзе з плошчы 45 га ўраджай ільнавалакна з сярэднім нумарам 16.

Калгас поўнасцю выканаў свае абавязацельствы перад дзяржавай па здачы ільнапрадукцыі і атрымаў за лён прыбытак у суме 80 тысяч рублёў.

Паспяхова выконваюць кантрактацыйныя дагаворы па здачы ільнапрадукцыі ўсе калгасы Горацкага гарсовета.

Магілеўшчына, як і ўсе вобласці рэспублікі, мае ўсе магчымасці паспяхова выканаць план ільназагатовак. Для гэтага патрабуецца ад партыйных і савецкіх арганізацый сур'ёзна заняцца ільном, прыцягнуць да адказнасці тых, якія дапускаюць псаванне ільну, завяршыць пад'ём і звозку трасты са сцелішчаў і наладзіць бесперабойную работу мяльнатрапальных пунктаў.

С. КАЗНАЧЭЕЎ.

ДА ПЕРАПІСУ НАСЕЛЬНІЦТВА

ПАДРЫХТОЎКА ПЕРАПІСНЫХ КАДРАЎ

14 лістапада 1938 года закончылі работу магілеўскія абласныя курсы кіруючых работнікаў па ўсесаюзнаму перапісу насельніцтва 1939 года.

На курсах абучаліся райінспектары наргасучота, іх памочнікі і загадчыкі перапіснымі аддзеламі. Усяго праз кароткатэрміновыя курсы прапушчана 128 чалавек, з іх большасць прымала актыўны ўдзел у кампаніях па выбарах у Вярхоўныя Советы СССР і БССР.

Свядомыя адносіны да заняткаў з боку слухачоў і выкладчыцкага саставу курсаў, правільнае разуменне імі велізарных палітычных і дзяржаўных задач перапісу насельніцтва—усё гэта забяспечыла высокія паказальнікі ў рабоце курсаў.

Слухачы курсаў узялі на сябе абавязацельства па прыезду на месца ўзорна падрыхтавацца да перапісу, выдатна абучыць шчотчыкаў, інструктараў-кантралёраў, і самы перапіс правесці без малейшых парушэнняў пастановы СНК СССР аб перапісу насельніцтва ад 27 ліпеня 1938 года.

Удзельнікі нарады аднадушна выклікалі на соцспаборніцтва работнікаў перапісу па Гомельскай вобласці.

Зараз у раёнах вобласці райінспектарамі наргасучота праводзіцца інструктаж масавых перапісных кадраў. Задача ўсіх партыйных і совецкіх арганізацый — дапамагчы органам народна-гаспадарчага ўчоту ў арганізацыі бесперапыннай работы інструкцыйных нарад, якія маюць велізарнае значэнне ў падрыхтоўцы да перапісу насельніцтва.

Н. ОСТАПЧУК,
начальнік аддзела капітальнага будаўніцтва абл. УНГУ.

У БЯГУЧЫХ СПРАВАХ...

У Рудзенскім раёне зусім слаба рыхтуюцца да перапісу насельніцтва. У большасці калгасаў і паселішчаў не праведзены гутаркі. Многія калгаснікі нават не ведаюць, калі будзе адбывацца перапіс.

Замест дружнай сумеснай работы, паміж старшынёй Корзуноўскага сельсовета т. Мірошнічэнкам і ўчастковым інспектарам наргасучота т. Шчэрбакам адбываюцца няспынныя спрэчкі. Аднойчы ў парадак дня прэзідыума сельсовета было ўключана пытанне аб перапісу, але яно было пастаўлена толькі ў бягучых справах. Потым, у сувязі з тым, што дакладчык, інспектар наргасучота т. Шчэрбак спазніўся, пытанне было зусім знята з абмеркавання.

Пры большасці сельсоветаў і калгасаў створаны брыгады садзейнасці перапісу, але гэтыя брыгады не ведаюць сваіх абавязкаў і нічога не робяць. Раённы інспектар наргасучота тав. Стрэльскі не клапоціцца аб арганізацыі работы ў брыгадах садзейнасці. На месцах адсутнічае літаратура аб перапісу.

Не зжыта блытаніна з падборам шчотчыкаў. Рудзенскі сельсовет адзін раз атрымаў ад Наргасучота ўказанне падабраць 25 шчотчыкаў, другі раз чамусьці толькі 18. Сельсоветы прадставілі спіскі вызначаных шчотчыкаў, але хто з іх зацверджан — дагэтуль невядома.

Г. СЯРГЕЕНКА.

Даходы ад канюшыны

ДУБРОЎНА. **(Спец. кар. «Звязды»).** Калгасы раёна ў гэтым годзе атрымалі вялікі ўраджай канюшыны. За здадзенае дзяржаве насенне канюшыны калгасы атрымалі больш 300 тыс. руб. грашыма і многа хлеба. Пры канчатковым разліку з дзяржавай даходы калгасаў ад канюшыны складуць больш паўмільёна рублёў.

Асабліва вялікі ўраджай канюшыны ў калгасе «Большэвік», Баеўскага сельсовета. За здадзеныя дзяржаве 57 цэнтнераў насення канюшыны калгас атрымаў 80 тыс. руб. грашыма і 272 цэнтнеры збожжа. Калгас поўнасцю забяспечыў сябе насеннем канюшыны.

Комсамолец-стаханавец, токар Іванаўскага аўтамехпункта Бярэзінскага раёна т. Г. Я. Кучугурны забяспечвае ўсе неабходныя дэталі для аўтапарка. НА ЗДЫМКУ: т. Кучугурны за работай.
Фото Я. Салавейчыка.

МАЙСТАР ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ

75-гадовы старык Антон Кірдун павёў нас на жывёлагадоўчую ферму калгаса паказаць цялят, якіх ён даглядае. Цяляты сытыя, рослыя. 50 дзедавых гадаванцаў адпачывалі на свежай саломе пасля сытнай ежы. Дзед Антон з замілаваннем глядзеў на іх і расказваў аб сваёй рабоце:

— Пяць год працую на ферме. За гэты час я ўзрасціў 350 цялят. Мая работа простая: калі цялят адлучаюць ад матак і пераводзяць на пашу, я бяру іх пад свой догляд і гадую, пакуль яны не вырастуць. Летам пасу, а зімой даглядаю на стойле.

— Пасвіць маладняк, — складаная работа. Першае лета я пасу цялят на траве, дзе яны не замачылі-б ногі. Іх маладыя капыты баяцца вады і прэюць, а гэта шкодзіць цялятам. Для пашы я выбіраю маладую апуціну, узлескі, палянкі і маладыя бярозавыя гаі. З вясны пасу цялят тры-чатыры гадзіны, і толькі ўдзень. А ў сярэдзіне лета, калі паяўляюцца мухі, пасу цялят толькі раніцай і надвячоркам. Днём цяляты стаяць у хляве. Я заўсёды стараюся пасвіць маладняк на траве, дзе яшчэ не апала раса і не хадзіла другое стада. Участкі пашы даволі часта мяняю.

У часе жніва для пашы я выбіраю свежае іржышча, і часцей усяго аўсянае, на якім лепш чым дзе ходзяць цяляты. Увосень, апрача пашы, начач цялятам даю канюшыну або віку. У часе зімоўкі кармлю і паю строга ў адзін і той-жа час, падсцілаю цераз кожныя суткі свежай жытняй або аўсянай саломай.

Зараз працаваць радасна, калі бачыш, што твая праца не прападае марна, яе цэняць і багата аплачваюць. Вось нядаўна мяне прэміравалі на раённай сельскагаспадарчай выстаўцы. Гэта радуе мяне, і я надалей абяцаю працаваць яшчэ лепш, выгадую калгасу не адну сотню здаровых кароў.

На гэтым дзед Антон кончыў расказ аб сваёй рабоце.

Дзед Антон—майстар сваёй справы.

Да работы ён адносіцца з любоўю. З гонарам ён выконвае ўзятыя на сябе абавязацельствы.

К. САНКЕВІЧ,
калгас «Герой працы», Новадарожскага сельсовета, Старадарожскага раёна.

ДРУЖНАЯ РАБОТА ІНЖЫНЕРАЎ І СТАХАНАЎЦАЎ

Стаханаўскі рух выдатны тым, што ён ламае на сваім шляху не толькі ўстарэлыя, але і кансерватыўныя традыцыі арганізацыі вытворчасці, уносіць новыя выдатныя моманты ў вытворчыя працэсы, рушыць іх наперад.

Ганаровая роль інжынерна-тэхнічнага работніка, які сваю работу, свае веды накіроўвае на ажыццяўленне тэхнічнага прагрэса нашай соцыялістычнай прамысловасці, удасканальванне тэхналагічных працэсаў, укараненне культуры на кожным участку работы, дапамагае шырокаму разгортванню стаханаўскага руху.

Ліцейная прамысловасць СССР ужо к канцу другой пяцігодкі заняла першае месца ў Еўропе і другое ў свеце. Ліцейныя цэхі перадавых буйных заводаў аснашчаны дасканалым абсталяваннем совецкай вытворчасці. У нас, у БССР, ліцейная справа таксама значна прагрэсіруе.

Я працую тэхнічным кіраўніком ліцейнага цэха віцебскага станкабудаўнічага завода імя Кірава. Ліцейны цэх з'яўляецца сэрцам завода. Ад тэхнічна правільнай пастаноўкі яго работы залежыць нармальная работа астатніх цэхаў завода, выпуск высокаякаснай прадукцыі.

Як-жа я працую? Якая мая роль як інжынера, як я дапамагаю стаханаўцам?

Сваю галоўную ўвагу з першых дзён сваёй работы ў цэху я звярнуў на неабходнасць механізацыі працаёмкіх працэсаў. Існаваўшае саматужніцтва ўскладняла працу рабочага, тармазіла развіццё стаханаўскага руху. У гэтых адносінах, асабліва ў гэтым годзе, мы пры дапамозе стаханаўцаў дабіліся вялікіх поспехаў.

У цэху ўстаноўлена спецыяльная электраталь для заліўкі вялікіх станін са спецыяльным коўшам. Раней гэтыя станіны заліваліся ўручную, што было і цяжка і непрадукцыйна. Зараз я дадаткова распрацоўваю мерапрыемствы па замене спецыяльнага коўша стопарным, што канчаткова пазбавіць рабочых ад лішніх працаёмкіх аперацый непасрэдна пры заліўцы і палепшыць якасць ліцця.

Прывяду яшчэ адзін прыклад. Паварот вялікіх стрыжнёвых яшчыкаў і пад'ём іх звычайна праводзіўся ўручную. Гэты працэс рабіўся групай рабочых у 5—6 чалавек. Зараз гэты працэс таксама механізаваны. З дапамогаю электраталі пад'ём і паварот стрыжнёвых яшчыкаў лёгка робіць адзін рабочы.

Мы правялі адно выключна каштоўнае мерапрыемства, аб якім мне хочацца расказаць. Гадамі фармовачная зямля захоўвалася пад адкрытым небам і ад вялікай вільгаці і замаразкаў псавалася. Прыходзілася затрачваць многа працы і часу для аднаўлення яе. Апрача таго, састаў для фармоўкі прыгатаўляўся непасрэдна ў цэху, што займала лішнюю рабочую плошчу, і рабочым прыходзілася ўручную на насілках перацягваць зямлю са двара ў цэх.

У даны момант для захоўвання зямлі пабудавана спецыяльная каменная зямлясхова, звязаная падземным тунэлем з ліцейным цэхам. Тут-жа, у зямлясхове, праводзіцца і прыгатаўленне фармовачных саставаў. Дастаўка саставаў у цэх праводзіцца ваганеткамі на рэйкавым пуці праз тунэль і падымаецца нагора праз электраталі. У рэзультаце палепшылася якасць фармовачнага саставу, аблегчана праца, расшырылася рабочая плошча і ва многа разоў павялічылася прадукцыйнасць працы.

Усякае тэхнічнае мерапрыемства, асабліва ноўшаства, патрабуе вытворчай рызыкі, але не проста голай рызыкі, а тэхнічна абгрунтаванай на базе навуковых даных і практычных навыкаў. Ліцейная-ж справа пры распрацоўцы таго ці іншага тэхналагічнага працэса фармоўкі патрабуе асаблівай смеласці. У адрозненне ад механічных цэхаў, дзе ўсякая проба і іспытанне відаць наглядна, тут гэта завуалявана пяском і апокамі і рэзультат можна бачыць толькі пасля заліўкі.

Мне, напрыклад, пры ўвядзенні рацыяналізатарскіх ноўшастваў часта прыходзіцца чуць: а ці атрымаецца так як трэба? Ці выйдзе з гэтага што-небудзь, калі не, то хто за гэта будзе адказваць?

Я апіраюся на стаханаўцаў, на іх вопыт і ініцыятыву. Яны заўсёды мяне падтрымліваюць у маёй штодзённай рабоце.

Некалькі прыкладаў з маёй практычнай работы па змяненню асобных тэхналагічных працэсаў, што дала вялікі эфект. Фармоўка калонкі свідравальнага станка звычайна праводзілася ўсухую і стоячы, што патрабавала многа лішніх аперацый і вялікай працы. Апрача таго, пры заліўцы зачастую былі вялікія ўскіпы форм, і дэталі атрымліваліся бракаванымі. Я змяніў гэты працэс. Па маёй прапанове фармоўка калонак у даны момант праводзіцца насыра і лежачы, скарыстоўваючы для гэтага ў якасці літнікавай сістэмы спецыяльныя ражкі і фільтры. У рэзультаце норма выпрацоўкі калонак павысілася больш чым у тры разы, ліквідаваны ўскіпы пры заліўцы, намнога палепшылася якасць і аблегчана праца рабочага.

Другі прыклад. Вялікія станіны пасля іх адліўкі мелі са знадворнага боку прыгар і мясцамі залівы. Гэта атрымлівалася таму, што фармоўка станін праводзілася ўсырую, а прасушваць іх у спецыяльных сушылках няма магчымасці з-за вялікай іх колькасці і габарыта. Для ліквідацыі гэтых із'янаў людзі прапаноўвалі розныя варыянты, але належнага эфекта ўсё гэта не давала. Зараз мною распрацован спецыяльны састаў, які прымяняецца пры фармоўцы станін з падсушваннем іх на месцы вырабу. На працягу якіх-небудзь 20—30 мінут формы канчаткова прасушваюцца. У рэзультаце прыгар і залівы поўнасцю ліквідаваны, станіны маюць гладкі і прыгожы від.

Асабліва хочацца падкрэсліць вялікую роль стаханаўцаў ва ўкараненні ноўшастваў у тэхналагічныя працэсы. Я, як інжынер, падхватваю прапановы стаханаўцаў, дапамагаю ім тэхнічна аформіць іх і ажыццявіць.

Вельмі каштоўную прапанову ўнеслі стаханаўцы тт. Шапавалаў і Казлоўскі па павелічэнню прадукцыйнасці фармоўкі дэталяў да запасных частак (корпус аўтамата). Пры фармоўцы корпуса аўтамата сырая балванка часта абвальвалася, і патрабавалася многа працы і часу траціць на яе рамонт. Тт. Шапавалаў і Казлоўскі прапанавалі замяніць сырую балванку сухім стрыжнем. Мы распрацавалі прапановы стаханаўцаў, мною былі перароблены мадэлі данай дэталі, і вытворчасць павялічылася ў два разы.

Стаханавец-мадэльшчык тав. Іваноў, напрыклад, прапанаваў новы спосаб фармоўкі ўцюга (шырспажыў) у спецыяльнай сухой форме, што значна спрашчае працэс фармоўкі, паляпшае якасць і знешні выгляд уцюга. Зараз мы ўжо прыступілі да рэалізацыі яго прапановы.

Многа яшчэ іншых каштоўных прапаноў унеслі стаханаўцы. Я і надалей буду вучыцца ў стаханаўцаў і па меры маіх сіл буду перадаваць ім мае веды, якія мне дала совецкая ўлада. Я добра разумею, што, як-бы мы, інжынеры, ні працавалі, мы ўсё яшчэ у вялікім даўгу перад нашай радзімай, перад партыяй Леніна—Сталіна, якія выхоўваюць і вырошчваюць нас, навуковых работнікаў, даюць нам выдатныя ўмовы для нашай творчай работы.

У даны момант я распрацоўваю пытанне аб змене метадаў фармоўкі цыліндрычнага ліцця і прымяненні новага метаду адліўкі дэталяў пад ціскам. Гэтыя і іншыя пытанні, звязаныя з ліцейнай справай, я думаю падняць на ўсесаюзнай навуковай канферэнцыі работнікаў ліцейных цэхаў, якая адбудзецца 1 снежня ў Маскве і ў рабоце якой я буду прымаць актыўны ўдзел.

Інжынер А. М. МІЛОЎ,
тэхнарук ліцейнага цэха віцебскага станкабудаўнічага завода «Чырвоны металіст» імя Кірава.

МІЖНАРОДНЫ ПРОЦІРАКАВЫ ТЫДЗЕНЬ

РАДЫЙ І ЯГО ПРЫМЯНЕННЕ У МЕДЫЦЫНЕ

У 1896 годзе французскі вучоны Беккерэль, займаючыся вывучэннем уранавай руды, выявіў, што яна ізлучае нябачаныя прамені, якія накшталт праменняў святла, дзейнічаюць на фатаграфічную пласцінку. Далейшыя даследванні ўстанавілі, што такую-ж уласцівасць, якую мае ўранавая руда, маюць і іншыя хімічныя элементы. Неўзабаве было адкрыта каля 40 хімічных элементаў, маючых уласцівасць ізлучаць нябачымыя прамені.

Крапатлівымі даследваннямі раду вучоных—хімікаў і фізікаў было даказана, што ўтварэнне нябачымых праменняў звязана з адвольным распадам атамнага ядра. У рэзультаце такога распаду ўтвараюцца траякага роду праменні, якія абазначаюцца літарамі грэчаскага алфавіта: альфа, бэта і гама.

Распад атамнага ядра прыводзіць да ўтварэння іншых хімічных элементаў, якія ў сваю чаргу распадаюцца з утварэннем энергіі ў выглядзе корпускулярных і праменістых радыяцый.

Уласцівасць некаторых хімічных элементаў адвольна ператварацца ў іншыя хімічныя элементы з утварэннем нябачымых праменняў атрымала назву радыяактыўнасці, а самыя элементы называюцца радыяактыўнымі. Да іх адносяцца уран, торый, лізаторый, радый і іншыя.

У 1898 годзе французскія вучоныя—супругі П'ер і Марыя Кюры адкрылі хімічны элемент — радый, радыяактыўнасць якога пераўзыходзіла ў многа разоў вядомыя радыяактыўныя элементы.

Як і іншыя радыяактыўныя элементы, радый ізлучае траякага роду праменні — альфа, бэта, гама.

Альфа - праменні — гэта матэрыяльныя часціцы, заражоныя дадатнай электрычнасцю, якія маюць невялікую пранікаючую сілу і лёгка затрымліваюцца павярхоўнымі слаямі скуры чалавека, слоем паветра, ваты, шкла, воска.

Бэта-праменні — гэта найдрабнейшыя часціцы адмоўнай электрычнасці — электроны. Яны маюць большую пранікаючую сілу, чым праменні альфа. Альфа і бэта-праменні адхіляюцца ў магнітным полі ў розныя бакі.

Праменні гама—гэта электрамагнітныя ваганні з вельмі кароткай хваляй. Скорасць распаўсюджання праменняў гамы роўна скорасці святла, г. зн. 300.000 км. у секунду.

У адрозненне ад альфа і бэта-праменяў, гама-праменні не адхіляюцца ў магнітным полі і ў сто разоў пераўзыходзяць бэта-праменні па ступені пранікнення праз розныя прадметы і металы.

Радый адносіцца да рэдкіх элементаў і здабываецца з уранавай руды. Галоўным месцанараджэннем уранавых руд у Еўропе з'яўляецца іохімстальскія ўранавыя руды ў Чэхаславакіі. У Афрыцы асабліва багата радыяактыўнымі рудамі Бельгійскае Конга, а ў Паўднёвай Амерыцы — Канада. У нас у СССР галоўным месцанараджэннем радыявых руд з'яўляецца Ферганская даліна. Здабыча значнай колькасці радыя звязана з вялікімі матэрыяльнымі затратамі, бо з тоны руды здабываецца дзве дзесятых грама радыя.

Радыяактыўныя матэрыі знайшлі шырокае прымяненне для навуковых і даследчых мэт у хіміі, фізіцы, мэтэаралогіі і геалогіі.

Вельмі шырокае прымяненне атрымалі радыяэлементы ў медыцынскай практыцы і сярод іх першае месца займае радый і прадукты яго распаду, так званая эманацыя радыя або радон.

Эманацыя радыя мае такое-ж дзеянне як і чысты радый, але, будучы вельмі таннай, яна дала магчымасць шырока прымяняць радыятэрапію.

Радый і радон прымяняюцца для лячэння некаторых унутраных хвароб і захворванняў крыві. Але асабліва шырокае поле прымянення радыятэрапіі ў галіне хірургічных захворванняў і ў прыватнасці пры злаякасных новаўтварэннях. У сучасны момант цэлы рад злаякасных новаўтварэнняў, якія раней лячыліся хірургічным метадам, лечацца выключна праменнямі радыя. Так, рак твара, языка, гартані, поласці рота, рак маткі вельмі добра вылечваюцца прымяненнем радыя. Калі ўлічыць, што прымяненне радыя пры правільным карыстанні няшкодна і бязбольна, значымасць радыятэрапіі пры ўказаных захворваннях асабліва высокая.

У тых выпадках, дзе злаякасная опухаль моцна разраслася і хірургічнае ўдаленне яе звязана з рыскам, прымяненне радыя ў такіх выпадках прыводзіць да змяншэння опухалі і дае магчымасць радыкальна ўдаліць яе затым хірургічным шляхам.

Нярэдка пры хірургічным удаленні злаякаснай опухалі могуць астацца невялікія, цяжка ўлавімыя простым вокам, участкі злаякаснай опухалі, якія могуць даць аднаўленне опухалі. У такіх выпадках прыбягаюць да дапамогі праменняў радыя і ў рану ўводзяць адпаведную дозу радыя або радона, якія даюць магчымасць знішчыць астаўшыяся клеткі злаякаснай опухалі і тым самым палепшыць рэзультаты лячэння. Але апрача злаякасных опухалей, радый прымяняецца і пры іншых хірургічных захворваннях.

Асабліва спрыяючыя рэзультаты атрымліваюцца пры лячэнні радыем так званых ангіом або крывяных радзімых плям, якія часта маюць месца ў маленькіх дзяцей, асабліва ў дзяўчынак і лакалізуюцца пераважна на твары. Пасля абпалаў і вялікіх язваў утвараюцца абшырныя шчыльныя рубцы, так званыя калоіды, якія дастаўляюць сваім носьбітам апрача касметычных непрыгожасцей рад непрыемных адчуванняў: болі, зуд і т. д.

І тут радый аказвае спрыяючае дзеянне, вызваляючы такіх хворых ад непрыемных суб'ектыўных адчуванняў і выпраўляе касметычны дэфект. Прымяняецца радый для лячэння або шляхам непасрэднага прыкладвання да опухалі або шляхам увядзення непасрэдна ў самую опухаль. У апошнім выпадку лячэнне звязана з болем; пры прыкладванні-ж радыя да опухалі боль адсутнічае. Радый, як і іншыя радыяактыўныя матэрыі, аказваючы спрыяючае тэрапеўтычнае дзеянне на злаякасныя опухалі, аднак не могуць быць прыменены пры злаякасных опухалях унутраных органаў: страўнік, кішэчнік, лёгкія і т. д. Злаякасныя опухалі гэтых органаў, як і многія іншыя, з поспехам вылечваюцца прымяненнем хірургічных аперацый у пачатковых, ранніх формах ракавай хваробы. Трэба сказаць, што на ўзроўні сучасных нашых ведаў аб прычынах узнікнення і распаўсюджання ў арганізме чалавека злаякасных новаўтварэнняў адзіным верным сродкам вылячэння з'яўляецца хірургічнае, нажавое ўдаленне опухалі.

Прымяненне радыя ў барацьбе са злаякаснымі опухалямі дае нам магчымасць вызваліць дзесяткі і сотні хворых ад пакутнай, а нярэдка і рыскоўнай аперацыі, звязанай з удаленнем опухалі. Прымяненне радыя пасля хірургічнага ўдалення злаякаснай опухалі дае магчымасць папярэдзіць паўтарэнне опухалі.

У далёка зайшоўшых, запушчаных выпадках ні хірургічная аперацыя ні прымяненне праменняў радыя не вылечвае хворага ад цяжкага недамагання. Для таго, каб пазбегнуць такога стану, трэба каб нашы працоўныя атрымалі мінімум ведаў аб тым, што такое рак і як яго папярэдзіць. Гэта дасць магчымасць своечасова звярнуцца да ўрача і вызваліцца ад свайго захворвання магчыма раней, з найбольшым поспехам на поўнае вылячэнне.

Дацэнт Н. І. БОБРЫК.

ДА ЗІМЫ НЕ РЫХТУЮЦЦА

(Агляд пісем)

«Звязда» ўжо не раз указвала на неабходнасць своечасовай падрыхтоўкі да зімы рабочых, студэнцкіх інтэрнатаў і іншых жыллёвых памяшканняў.

Некаторыя гаспадарнікі, аднак, гэтаму ўказанню «Звязды» яшчэ не надалі сур'ёзнага значэння. Яшчэ благадушша і бесклапотнасць у справе падрыхтоўкі да зімы маюць месца сярод асобных гаспадарнікаў.

Гэта ярка пацвярджаюць паступаючыя ў «Звязду» пісьмы працоўных.

Рабочы-будаўнік Ш. у сваім пісьме піша, што інтэрнат трэста Белпромбуд (Менск, Шорная, 34), у якім жывуць больш 900 рабочых, да зімы не падрыхтаван. У пакоях інтэрната холадна, сыра, неадрамантаванае памяшканне працякае.

Памяшканне інтэрната зусім новае, але знадворку вадасточных труб няма і сцякаючая вада псуе сцены, пранікаючы ўнутр пакояў.

Сушылкі пры інтэрнаце няма. А яна тут асабліва патрэбна, бо рабочыя прышоўшы з работы ў мокрым адзенні не маюць месца дзе яго высушыць.

Кіраўнікі трэста абяцалі арганізаваць для рабочых сталовую, але на працягу некалькіх год гэта астаецца толькі абяцаннем. Гаспадарнікі трэста мала цікавяцца запатрабаваннямі рабочых, іх жыллёвымі ўмовамі і культурным абслугоўваннем.

На дрэнную падрыхтоўку да зімы скардзяцца студэнты Аршанскага педінстытута (13 чалавек). У сваім пісьме ў «Звязду» студэнты пішуць, што памяшканне інтэрната, у якім яны жывуць, старое, пабудаванае яшчэ ў 17 веку, і разбураецца. У некаторых пакоях столь працякае, няма печаў. На паданыя заявы студэнтаў адносна рамонту, кіраўніцтва інстытутам не лічыць патрэбным нават адказваць.

У інтэрнаце студэнты жывуць скучана — па 10—15 чалавек у пакоі.

Яшчэ тры годы таму назад пры інстытуце пачалі будаўніцтва новага інтэрната, але і да гэтага часу ён не закончан.

Культурна-бытавое абслугоўванне студэнтаў пастаўлена выключна дрэнна. Пральні пры інтэрнаце няма. Пасцельныя прылады выдаюць студэнтам нягодныя для ўжывання. Матрацы парваныя. Па 4—5 год іх не чысцілі, не выбівалі.

Калі студэнты заявілі парторгу інстытута тав. Эстрыну аб дрэнных жыллёвых умовах у інтэрнаце, апошні адказаў ім: «Не падабаецца вам тут, выбірайцеся з інтэрната».

Аб дрэннай падрыхтоўцы да зімы інтэрнатаў пішуць вучні ФЗВ «Будвуч» (Менск, Шорная, 34) і студэнты Менскага політэхнічнага тэхнікума.

Да зімы асталіся лічаныя дні. За гэты кароткі тэрмін патрэбна правесці напружаную работу па рамонту інтэрнатаў, іх абсталяванню, каб сустрэць зіму добра падрыхтаванымі, у цёплых памяшканнях. Яшчэ можна шмат зрабіць па падрыхтоўцы да зімы, пакончыўшы з бесклапотнасцю і благадушшам.

ЗВАРОТ МІЖНАРОДНАГА КАМІТЭТА РУХУ СУПРОЦЬ ВАЙНЫ І ФАШЫЗМА

ПАРЫЖ, 24 лістапада. (БЕЛТА). У сувязі з прыездам у Парыж англійскіх міністраў міжнародны камітэт руху супроць вайны і фашызма апублікаваў зварот, падпісаны Ланжэвенам і Журдэнам. Зварот патрабуе ад французскіх і англійскіх міністраў, каб яны сумесна асудзілі бяспрыкладныя злачынствы германскага фашызма і патрабавалі ад германскага ўрада спынення праследвання яўрэяў, католікаў, дэмакратаў і ўсіх, хто падвяргаецца ў фашысцкай Германіі пакутам і зверскім здзекам.

Міжнародны камітэт руху супроць вайны і фашызма, гаворыцца ў звароце, выражае сваю сімпатыю германскаму народу і ўпэўнен, што «бедствуючы германскі народ асудзіць забойцаў і грабежнікаў, якія зрабілі Германію арэнай сваіх злачынстваў».

ГУТАРКІ ПРАДСТАЎНІКОЎ СССР З ТУРЭЦКІМІ ДЗЯРЖАЎНЫМІ ДЗЕЯЧАМІ

АНКАРА, 24 лістапада. (ТАСС). Учора прэзідэнт Турэцкай рэспублікі Ісмет Іненю прыняў у сваёй прыватнай рэзідэнцыі ў прысутнасці міністра замежных спраў Шукру Сараджоглу Намесніка Народнага Камісара Замежных Спраў СССР тав. Пацёмкіна і паўпрэда СССР у Турцыі тав. Тэрэнцьева. Гутарка, якая прадаўжалася паўтары гадзіны, насіла сардэчны характар.

Да гутаркі з прэзідэнтам Турэцкай рэспублікі тав. Пацёмкін у суправаджэнні тав. Тэрэнцьева наведаў міністра замежных спраў, з якім меў доўгую прыязную гутарку.

У той-жа дзень тт. Пацёмкін і Тэрэнцьеў нанеслі візіт старшыні Камутая (турэцкага парламента) Абдулхаліку Рэнда. Апошні вечарам таго-ж дня нанёс адказны візіт совецкаму паўпрэдству. Абедзве сустрэчы з старшынёй Камутая таксама працякалі ў атмасферы дружбы і шчырасці.

ДА ВЫБАРАЎ ПРЭЗІДЭНТА ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 24 лістапада. (ТАСС). Вылучаны нарадай прадстаўнікоў «партыі нацыянальнага адзінства» і «славацкай нацыянальнай партыі Глінкі» на пост прэзідэнта Чэхаславакіі доктар Эміль Гаха даў сваю згоду балатыравацца на гэты пост.

Як перадаюць у журналісцкіх кругах, выбар кіруючых палітычных дзеячоў Чэхаславакіі спыніўся на кандыдатуры Гаха, раней не фігураваўшай у спісках кандыдатаў на пост прэзідэнта, па раду акалічнасцей. Узаемнае недавер'е лідэраў арганізацый, аб'яднаўшыхся ў «партыю нацыянальнага адзінства» — аграрыяў, чэшскіх соцыялістаў і інш.,— не дала ім магчымасці падабраць падыходзячую кандыдатуру з палітычных або прамыслова-фінансавых дзеячоў. Таму выбар спыніўся на асобе, якая фармальна не мае адносін да палітычных партый.

НАДЗВЫЧАЙНЫЯ ДЭКРЭТЫ ПОЛЬСКАГА ЎРАДА

ВАРШАВА, 24 лістапада. (ТАСС). Сёння польскі ўрад апублікаваў тры надзвычайныя дэкрэты: «Аб ахове дзяржавы», аб роспуску так званых «масонскіх» арганізацый і аб «змене судовай працэдуры», змест якіх сведчыць аб далейшай фашызацыі палітычнага жыцця ў краіне і ўсяго дзяржаўнага апарата.

Дэкрэт «Аб ахове дзяржавы» ўводзіць суровыя пакаранні для асоб, якія «сваімі дзеяннямі будуць спрыяць парушэнню гаспадарчага жыцця краіны, падрыву давер'я да польскай валюты або забранню з банкаўскіх устаноў каштоўнасцей і зберажэнняў у момант, небяспечны для дзяржавы». Апрача таго, дэкрэт уводзіць рад суровых пакаранняў за распаўсюджанне «фальшывых вестак» і «панічных настрояў», за падрыў аўтарытэта мясцовых і цэнтральных органаў улады і дзяржаўных чыноўнікаў, за слуханне радыёперадач замежных станцый (спісак забароненых да слухання ў Польшчы станцый будзе апублікаван міністрам унутраных спраў) і т. д.

Найбольш жорсткія меры дэкрэт прадугледжвае супроць асоб, «заклікаючых або прапагандуючых усеагульныя забастоўкі рабочых», а таксама супроць асоб, «перашкаджаючых пастаўкам прадуктаў з вёсак у гарады або арганізуючым супраціўленне такім пастаўкам».

ХВАЛЯ ПРАТЭСТАЎ СУПРОЦЬ ФАШЫСЦКІХ ЗВЕРСТВАЎ

У бельгійскім парламенце адбыліся спрэчкі па пытанню аб пазіцыі Бельгіі ў сувязі з праследваннямі яўрэяў у Германіі.

Усе выступаўшыя ў спрэчках каталічныя, ліберальныя і іншыя дэпутаты выражалі абурэнне па поваду зверстваў, якія робяцца ў Германіі, і патрабавалі, каб была аказана дапамога яўрэям-эмігрантам і іх сем'ям. Дэпутаты адзначалі, што пагромы і забойствы яўрэяў у Германіі пераўзыходзяць жахі, калі-небудзь меўшыя месца ў гісторыі чалавецтва.

* * *

Сход 2.500 грамадзян г. Кэптауна (Паўднёва-Афрыканскі саюз) вынес рэзалюцыю, якая рэзка асуджае «варварскія злачынствы супроць чалавецтва, зробленыя ў Германіі і Аўстрыі».

* * *

Новы пасланнік Калумбіі ў Берліне і паверáны ў справах калумбійскай місіі былі арыштаваны ў момант, калі пасланнік фатаграфаваў разгромленыя фашыстамі яўрэйскія магазіны. У сувязі з гэтым калумбійскі ўрад прапанаваў пасланніку адкласці ўручэнне сваіх верыцельных грамат.

Для ўдзелу ў правядзенні «Міжнароднага проціракавага тыдня» ў Менск з Масквы прыехаў заслужаны дзеяч навукі прафесар Лурыя. НА ЗДЫМКУ: прафесар Лурыя сярод медыцынскіх работнікаў Менска (злева направа) у першым радзе — праф. Сітэрман, Народны камісар аховы здароўя БССР тав. Новікаў, праф. Лурыя і праф. Корчыц, у другім радзе — праф. Іргер, дырэктар медінстытута тав. Шульц, дацэнт Тарнапольская (Масква), дацэнт Ліпец, праф. Леонаў і праф. Мангейм. Фото Л. Мазелева (СФ).

Міжнародны шахматны турнір

Яшчэ адзін тур, амаль усе партыі якога былі вырашаны не сапраўднай шахматнай сілай удзельнікаў, а стомленасцю, якая з кожным днём усё больш і больш дае сябе адчуваць. Пасля бліскучай перамогі ў папярэднім туры гросмайстар Батвінік у XII туры (Гаага, 24 лістапада) прайграў партыю грубым праглядам. На шаснаццатым ходзе ў спакойнай пазіцыі ён зяўнуў якасць, пасля чаго рэзультат партыі стаў ясным. На 34-м ходзе ён здаўся і Эйве ўпісаў у сваю табліцу яшчэ ачко, канчаткова ўходзячы, такім чынам, з апошняга месца.

Арыгінальна разыграў дэбют Капабланка. Для абвастрэння ігры Рэшэўскі афяраваў яму пешку, але экс-чэмпіён свету добра разабраўся ў пазіцыі і безбалеснена для сябе ўтрымаў гэту пешку. Атрымаўшы сур'ёзныя шансы на выйгрыш, Капабланка ў надыйшоўшым ладзейным эндшпілі граў недасканала, упусціў амаль усю перавагу і ў адкладзенай пазіцыі найбольш магчымым вынікам будзе нічыя.

Ужо не першы раз паказвае Керэс, што ён уважліва сочыць за творчымі ідэямі совецкіх шахматыстаў. У гэтым туры, граючы з Алёхіным, ён ужыў у абароне Кара-Кан варыянт, дэталёва распрацаваны маскоўскім шахматыстам Пановым. Алёхін пайшоў на цяжкі для чорных варыянт і Керэсу ўдалося атрымаць лепшую партыю. Чорныя змаглі ўраўняць ігру, аднак Алёхін без усякіх падстаў пачаў граць на выйгрыш і ў адкладзенай пазіцыі яго шансы на выратаванне—мінімальны. Вось пазіцыя, у якой адкладзена гэта партыя пасля 41 ходу чорных:

Керэс (белыя):

Крg3, Лd5, Кс6, пешкі a2, b3, c5, g4, h2

Алёхін (чорныя):

Крg8, Лf8, Се2, пешкі a7, d3, f6, g7

Нарэшце, у гэтым турніры быў прадэманстраван прэславуты «файна-флораўскі» стыль. Іграючы паміж сабой, Флор і Файн ужо на 19-м ходзе згадзіліся на нічыю, нават не прабуючы абвастраць ігру.

Такім чынам, пасля дванаццаці тураў наперадзе па-ранейшаму Керэс — 7 ачкоў і адна адкладзеная партыя. На другім месцы Файн, у якога 7 ачкоў, але ўсе партыі сыграны. На трэцім месцы — Батвінік ($6^1/_2$ ачка). За ім Алёхін (6 ачкоў пры адной адкладзенай), Рэшэўскі ($5^1/_2$ ачка пры адной адкладзенай). Эйве ($5^1/_2$ ачка), Капабланка (5 ачкоў пры адной адкладзенай) і Флор (3½ ачка).

Учора ў Лейдзене іграўся трынаццаты тур, у якім сустрэліся: Капабланка — Керэс, Рэшэўскі — Эйве, Батвінік — Флор, Файн — Алёхін. Сёння даігрываюцца адкладзеныя партыі.

ПРОЦІРАКАВЫ ТЫДЗЕНЬ У МЕНСКУ

У клубах, на прадпрыемствах, у вышэйшых навучальных установах Менска праводзяцца папулярныя даклады і лекцыі, прысвечаныя міжнароднаму проціракаваму тыдню. Для гэтай мэты вылучана больш 40 прафесараў, дацэнтаў, асістэнтаў клінік медыцынскага інстытута. Будзе прачытана да 200 лекцый на тэму «Рак і барацьба з ім».

24 лістапада ў актавай зале Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта адбыўся даклад прыбыўшага з Масквы заслужанага дзеяча навукі, прафесара Р. А. Лурыя «Ранняя дыягностыка рака страўніка і роля амбулаторнага ўрача». Затым дацэнт Тарнапальская (Масква) зрабіла даклад на тэму: «Аб ранняй рэнтгенадыягностыцы рака страўніка». Даклады суправаджаліся дэманстраваннем дыапазітываў.

Залу запоўнілі больш тысячы медыцынскіх работнікаў, настаўнікаў, студэнтаў, стаханаўцаў прадпрыемстваў.

З Менска адпраўлены ў раёны брашуры, лістоўкі, плакаты аб раку.

Памяці Сергея Міронавіча Кірава

У кабінеце рабочага чытача Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна адкрылася выстаўка, прысвечаная светлай памяці С. М. Кірава. Літаратурныя матэрыялы, фотаздымкі і альбомы, размешчаныя на выстаўцы, адлюстроўваюць слаўны жыццёвы шлях і рэволюцыйную дзейнасць палкага трыбуна рэволюцыі.

На выстаўцы таксама прадстаўлены рысункі дзяцей аб Кіраве, кніга аб Кіраве «Хлопчык з Уржума» — А. Голуб'евай і матэрыялы судовага працэса над подлымі трацкісцка-бухарынскімі бандытамі—крывавымі забойцамі тав. Кірава.

Выстаўку ўжо наведалі некалькі сот чалавек.

НОВЫ АТРАД МАЛОДШЫХ ЛЕЙТЭНАНТАЎ

БЕЛАРУСКАЯ АСОБАЯ ВАЕННАЯ АКРУГА. Ва ўрачыстай абстаноўцы адбыўся выпуск новага атрада малодшых лейтэнантаў. Курсы скончылі лепшыя людзі часцей — малодшыя камандзіры звыштэрміновай службы, якія дабіліся выдатных поспехаў у баявой і палітычнай падрыхтоўцы байцоў. Малодшыя лейтэнанты дасканала вывучылі ваенную справу, узбагаціліся палітычнымі і агульнаадукацыйнымі ведамі.

Большасць выпускнікоў закончыла вучобу на курсах з адзнакамі «выдатна» і «добра». На «выдатна» скончылі курсы тт. Андрушачкін, Карпенка, Басалаеў, Пархімовіч і інш. У часе вучобы комуністы і комсамольцы былі перадавікамі соцыялістычнага спаборніцтва. Многія з іх выказалі жаданне стаць палітработнікамі. Выдатнік вучобы комуніст тав. Волахаў залічан палітруком падраздзялення Н-скай часці.

Ваенны Совет Беларускай Асобай Ваеннай Акругі прызначыў малодшых лейтэнантаў на камандныя пасты ў часці акругі.

ВЫПЛАТА ВЫЙГРЫШАЎ

24 лістапада ў Менску пачалася выплата выйгрышаў па 9 тыражу пазыкі Другой пяцігодкі (выпуск чацвертага года). За 2 дні выплачана 137 тысяч рублёў. На тры аблігацыі палі выйгрышы па тысячы рублёў.

СПАБОРНІЦТВЫ ГРАНАТАМЁТЧЫКАЎ

24 лістапада на ўсебеларускім стадыёне ў Менску адбыліся гарадскія спаборніцтвы па гранатамятанню. У спаборніцтвах прынялі ўдзел каля 300 гранатамётчыкаў з фізкультурных таварыстваў, навучальных устаноў і нізавых спартыўных калектываў горада.

У праграме было мятанне гранаты — з разбегу і з калена па карыдору ў 10 метраў, а таксама лежачы звязкай з 3-х гранат.

Сярод мужчын лепшыя рэзультаты паказалі: тав. Шарахоўскі (фабрыка «Комунарка»), які мятнуў гранату на адлегласць 65 метраў 21 сантыметр; тав. Мельнікаў (завод імя Кірава) — 63 м. 43 см. У мятанні гранаты з калена лепшы рэзультат паказаў выкладчык фізкультуры БДУ тав. Камароўскі—40 м. 62 см., а лежачы звязкай з 3-х гранат — тав. Скуратовіч (спортшкола) — 16 м. 19 см.

Студэнтка БДУ тав. Барысевіч мятнула гранату з разбегу на адлегласць 31 м. 50 см., з калена—на 22 м. 77 см. і лежачы — на 16 м. 52 см.

Па суме троебор'я першае месца заняў тав. Мельнікаў, з рэзультатам 113 м. 57 см. Сярод жанчын — тав. Барысевіч — 70 м. 78 см.

ПАПРАЎКА

У міжнародным аглядзе, надрукаваным у «Звяздзе» ад 23 лістапада, у раздзеле аб унутрыпалітычным становішчы Германіі дапушчана памылка. Надрукавана: «Закрылася 9.448 саматужных майстэрань». Павінна быць: **«Закрылася 90.448 саматужных майстэрань».**

2.300 ТЫСЯЧ ПАР АБУТКУ

Калектыў менскай абутковай фабрыкі імя Кагановіча сустракае дзень Сталінскай Канстытуцыі добрымі паказальнікамі. За 9 месяцаў вытворчы план выканан на 102,6 проц., за кастрычнік—на 100,6 проц. і за 24 дні лістапада—на 103,6 проц.

На фабрыцы налічваецца 647 стаханаўцаў і 224 ударнікі. Стаханавец тав. Бялевіч выконвае дзённую норму на 271 проц. Выдатныя ўзоры стаханаўскай работы паказваюць тт. Рамаюўская, Бернштэйн, Скабло і інш.

З пачатку года фабрыкай выпушчана 2.300 тысяч пар рознага абутку— мужчынскага, хлапчуковага, жаночых поўбацінак і т. д.

СУД

СПРАВА БЫЛЫХ РАБОТНІКАЎ БЕЛПРОМБУДТРЭСТА

На судовым працэсе па справе былых работнікаў Белпромбудтрэста пасля скáнчэння судовага следства адбываліся спрэчкі старон.

Дзяржаўны абвінаваўца — намеснік абласнога пракурора тав. Каваленка ў сваёй прамове зрабіў аналіз злачынстваў кожнага абвінавачваемага. Ен патрабаваў для падсудных Куфмана, Стаўровіча і Гулякевіча — прымянення вышэйшай меры пакарання — расстралу, для астатніх падсудных — пазбаўлення волі на розныя тэрміны.

Пасля выступленняў абаронцаў тт. Скабло, Цэйтліна, Левіна, Кісель і Левітана ўчора вечарам суд заслухаў апошняе слова падсудных.

ДЗЕННІК

Сёння, у 7 гадзін вечара, у Доме партактыва (пакой 18, уваход з вуліцы Энгельса) адбудзецца кансультацыя для членаў ВКП(б), прапагандыстаў совецкай інтэлігенцыі горада, прыступіўшых да самастойнага вывучэння гісторыі ВКП(б), на тэму: **Як трэба прыступаць да вывучэння першага раздзела гісторыі ВКП(б).**

Уваход свабодны.

Сёння, у 7 гадзін вечара, у памяшканні клуба фабрыкі імя Кагановіча адбудзецца інструкцыйны даклад для прапагандыстаў, агітатараў і бяседчыкаў Кагановіцкага раёна на тэму: **Аб дні Сталінскай Канстытуцыі.**

Вык. абавязкі адказнага рэдактара
Д. Т. ЛЕБЕДЗЕЎ.

Белдзяржтэатр оперы і балета (у памяшканні Дзярж. яўрэйск. тэатра БССР).
26 лістапада
ЛЕБЯДЗІНАЕ ВОЗЕРА
Абанемент № 24.
Пачатак у 8 гадзін веч.
Каса—з 12 да 2 і з 5 да 8 г. веч.

Беларускі дзяржаўны драматычны тэатр
26 лістапада
КАЦЯРЫНА ЖАРНАСЕК.
Абанемент № 17.
Пачатак у 7 г. 30 м. веч. Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. 30 м. веч. бесперапынна.

Нарсуд 8 участка гор. Менска, згодна прыгавора ад 28 верасня 1938 г., на падставе арт. 237 КК БССР, абвяшчае грамадскае ганьбаванне гр-цы Гольдберг Рыве Моўшаўне.

ПРАДАЕЦЦА ДОМ з 2-х кватэр. Адрас: Смаргоўскі тракт № 11, Якімава.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»
МІЦЬКА ЛЕЛЮК

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»
гукавы мастацкі фільм
11 ЛІПЕНЯ

Кінотэатр «Спартак»
АПОВЕСЦЬ АБ ЗАВАЯВАНЫМ ШЧАСЦІ

Дзіцячы кінотэатр
ТОМ СОЙЕР

Кінотэатр «Навіны дня»
1. Вялікая гадавіна (парад на Краснай плошчы Масквы 7 лістапада 1938 г.).
2. Песня аб Сталіне.
3. Песня далёкаўсходняя.

ДА ЎВАГІ КАЛГАСАЎ!
Беларуская кантора ДЗЯРЖБАНКА
ПРЫСТУПІЛА
ДА СКЛАДАННЯ ПЛАНА
крэдытавання калгасаў на 1939 г.
ПРОСЬБА ДА УСІХ КАЛГАСАУ ДА 1 СНЕЖНЯ ПАДАЦЬ ЗАЯВУ У СВАЕ АДДЗЯЛЕННЕ ДЗЯРЖБАНКА НА ПАТРЭБНЫ КРЭДЫТ КАЛГАСУ У 1939 ГОДЗЕ ПАКВАРТАЛЬНА, УКАЗАУШЫ, НА ЯКОЕ МЕРАПРЫЕМСТВА ПАТРЭБЕН КРЭДЫТ І НА ЯКУЮ СУМУ.
Адсутнасць заяўкі якога-небудзь калгаса пазбавіць Дзяржбанк магчымасці своечасова забяспечыць калгас крэдытам.
БЕЛКАНТОРА ДЗЯРЖБАНКА.

ДА ВЕДАМА ПЛАТНІКАЎ
АБАВЯЗКОВЫХ АКЛАДНЫХ СТРАХАВЫХ ПЛАЦЯЖОЎ
1 СНЕЖНЯ 1938 ГОДА КАНЧАЕЦЦА АПОШНІ ТЭРМІН УЗНОСУ ПЛАЦЯЖОЎ ПА АБАВЯЗКОВАМУ АКЛАДНОМУ СТРАХАВАННЮ БУДЫНКАЎ, ЖЫВЕЛЫ І ПАСЕВАЎ, НАЛЕЖАЧЫХ РАБОЧЫМ, СЛУЖАЧЫМ, КАЛГАСНІКАМ, САМАТУЖНІКАМ І АДНААСОБНІКАМ.
Да гэтага тэрміну павінны быць унесены страхавыя плацяжы поўнасцю.
СТРАХАВЫЯ ПЛАЦЯЖЫ ПРЫМАЮЦЦА:
У ГАРАДАХ — ДЗЯРЖБАНКАМ, СТРАХАВЫМІ ІНСПЕКЦЫЯМІ ПРЫ ФІНАДДЗЕЛАХ І АГЕНТАМІ ПА ДОБРАВОЛЬНАМУ СТРАХАВАННЮ;
У СЕЛЬСКІХ МЯСЦОВАСЦЯХ — ПАДАТКОВЫМІ АГЕНТАМІ ПРЫ СЕЛЬСКІХ СОВЕТАХ І КАСАМІ ПРЫ РАЙФІНАДДЗЕЛАХ.
ЗА НЯСВОЕЧАСОВЫ ЎЗНОС СТРАХАВЫХ ПЛАЦЯЖОЎ УЗІМАЕЦЦА ПЕНЯ Ў РАЗМЕРЫ 0,1 ПРОЦ. ЗА КОЖНЫ ДЗЕНЬ ПРАТЭРМІНОЎКІ.
МЕНСКАЕ АБЛАСНОЕ ЎПРАЎЛЕННЕ ДЗЯРЖСТРАХА.

Кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"
Ад 25 лістапада
НОВЫ ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ
МІЦЬКА ЛЕЛЮК
Аб гераічных справах нашай дзетвары ў годы грамадзянскай вайны на Украіне;
Аб адвазе і рашымасці пераможнай Чырвонай Арміі ў барацьбе з польскімі акупантамі, петлюраўцамі і інтэрвентамі —
— расказвае гэты фільм.
Рэжысёры: А. МАСЛЮКОЎ, М. МАЕЎСКАЯ.
ВЫТВОРЧАСЦЬ ОДЭСКАЙ КІНОСТУДЫІ.
Штодзень 4 сеансы. Пачатак у 6, 7.30, 9.15 і 11 г. веч.
Каса адкрыта з 1 гадзіны дня.

МЕНГОРПРАМГАНДАЛЬ
адкрыў
ПАСЛЯ КАПІТАЛЬНАГА РАМОНТУ
МАГАЗІН КУЛЬТТАВАРАЎ № 55
па Совецкай, 63.
У ПРОДАЖЫ ЁСЦЬ у ВЯЛІКІМ ВЫБАРЫ:
КАНЦЫЛЯРСКІЯ ПРЫЛАДЫ
дзіцячыя ЦАЦКІ
ЁЛАЧНЫЯ ЎПРЫГОЖАННІ

БЕЛБРОДТРЭСТ
просіць арганізацыі, зацікаўленыя ў атрыманні вырабаў з заводаў Белбродтрэста на 1939 год,
прадставіць ЗАЯЎКІ ў 2 экземплярах:
на ПІВА, безалкагольныя напіткі,
плодаягаднае віно і дрожджы.
ЗАЯЎКІ падаваць у абласным разрэзе БЕЛБРОДТРЭСТУ не пазней 1 снежня 1938 г. па адрасу: г. Менск, Няміга, 11.
БЕЛБРОДТРЭСТ.

КАЛГАСЫ, КАЛГАСНІКІ, РАБОЧЫЯ, СЛУЖАЧЫЯ,
РАЗВОДЗЬЦЕ
КРОЛІКАЎ!
Кролікаводства дае вялікія даходы ад продажу дзяржаве шкурак.
Наркаматам загатовак цана на кролічыя шкуркі ўстаноўлена:
за буйную шкурку 1 сорта (футравы пародны) — 7 руб. 40 кап.,
за буйную шкурку 1 сорта (футравы беспародны)—5 р. 40 кап.,
за буйную шкурку 1 сорта (пухавы)—6 р. 00 к.
Пры здачы жывых кролікаў у лік мясапаставак Заготжывёле ўстаноўлена даплата за шкурку з 15 лістапада і па 15 сакавіка за пароднага кроліка — 4 р. і за беспароднага —3 р., а ў астатні час года — 1 р. 20 к.
Грамадзяне, жадаючыя займацца кролікаводствам, могуць на льготных умовах купіць племянных кролікаў на заготпунктах Заготпушніны і Заготжывёлы.
Кролікатрымацелі, здавайце шкуркі Заготпушніне!
Патрабуйце выплаты поўнага кошту за здаваемую кролікашкурку і квітанцыі ўстаноўленага ўзору. Кролічыя шкуркі прымаюцца ў раённых цэнтрах заготпунктамі Заготпушніны і раз'язнымі агентамі.
За даведкамі і растлумачэннямі па развядзенню кролікаводства звяртайцеся ва ўсе заготпункты Заготпушніны.

БЕЛЗАГОТПУШНІНА.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛЕФОНУ № 25-384

Уп. Галоўлітбела № К—5865. Менск, друкарня «Звязды» Совецкая, 49. М., М., Ш.